

Barnahus standardi kvalitete

**Smjernice za multidisciplinarni i
međuagencijski odgovor djeci žrtvama i
svjedocima nasilja**

Sažetak

The PROMISE Project series www.childrenatrisk.eu/promise

Izdavač: Council of the Baltic Sea States Secretariat and Child Circle [Tajništvo Vijeća država Baltičkoga mora i Dječji krug]

Autorica: Olivia Lind Haldorsson, Child Circle [Dječji krug]

Predgovor i ključni doprinosi: Bragi Guðbrandsson, Vladina agencija za zaštitu djece, Island

Stručna skupina:

Gordana Buljan Flander, Centar za zaštitu mladih i djece, Zagreb
Åsa Landberg, psiholog i psihoterapeut
Resmiye Oral, Program za zaštitu djece, Sveučilište Iowa
Carl Göran Svedin, Barnafriid – Nationellt kunskapscentrum, Sveučilište Linköping

Osvrt na zakon i smjernice:

Rebecca O'Donnell, Child Circle [Dječji krug]

Osvrt i dobra praksa:

Janet van Bavel, Children and Youth Trauma Centre, [Centar za traume kod djece i mladih], Haarlem
Tea Brezinščak, Centar za zaštitu djece i mladih, Zagreb
Britta Bäumer, Child and Adolescent Psychiatric Trauma Unit, [Odjel za psihijatrijske traume kod djece i adolescenata], Barnahus Stockholm
Ylva Edling, Child and Adolescent Psychiatric Trauma Unit, [Odjel za psihijatrijske traume kod djece i adolescenata], Barnahus Stockholm
Ólöf Ásta Farestveit, Barnahus Reykjavik
Anna Frank-Viron, Children's House, Childrens Protection Department, Social Insurance Board, [Dječja kuća, Odjel za zaštitu djece, Odbor za socijalno osiguranje]
Turid Heiberg, Council of the Baltic Sea States Secretariat, [Tajništvo Vijeća država Baltičkog mora]
Peter van der Linden, Verwey-Jonker Institute Anna Nelsson, Barnahus Linköping
Rebecca O'Donnell, Child Circle, [Dječji krug]
Anna M Pettersson, Barnahus Linköping

Ana Marija Spanić, Centar za zaštitu djece i mladih, Zagreb
Andrea Wagner Thomsen, Centre fo Children, Youth and Families, National Board of Social Services, [Centar za djecu, mlade i obitelji, Nacionalni odbor za socijalne usluge]

Pilot doprinosi:

Michael van Aswegen, TUSLA Irska
Dainoa Bernackiene, Children Division, Family and Communities Department, Ministry of Social Security and Labour, [Odjel za djecu, Odjel za obitelj i zajednice, Ministarstvo socijalne sigurnosti i rada] Litva
Andreea Bijii, Save the Children [Spasimo djecu] Rumunjska
Laura Ceļmale, Association Center Dardedze, [Centar za pridruživanje Dardedze], Latvija
Adina Mihaela Codres, Ministry of Labour, Family, Social Protection and Elderly, National Authority fo the Protection Children Rights and Adoption, [Ministarstvo rada, obitelji, socijalne zaštite i zaštite starijih osoba, Nacionalno tijelo za zaštitu dječjih prava i posvojenja], Rumunjska
ESZTER Foundation, [Fondacija ESZTER] Mađarska
Maria Keller-Hamela, Empowering Children Foundation, [Fondacija za osnaživanje djece], Poljska
Vasiliki Kourri, Hope fo Children CRC Policy Center, [Nada za djecu], Cipar
Ann Lind-Liiberg, Department of Children and Families, Ministry of Social Affairs, [Odjel za djecu i obitelji, Ministarstvo socijalne skrbi]
Viola Läänerand, Child Protection Unit, Estonian Social Insurance Board, [Odjel za zaštitu djece, Estonski odbor za socijalno osiguranje], Estonija
Andrea Moehringer, ChildHood, [Djetinjstvo], Njemačka
Lauris Neikens, Children and Family Policy Department, Ministry of Welfare, [Odjel za djecu i obiteljsku politiku, Ministarstvo socijalne skrbi], Latvija
Beata Wojtkowska, Empowering Children Foundation [Fondacija za osnaživanje djece]

Pilot razmjena među državama:

Bugarska: Social Activities and Practices Institute (SAPI), [Institut za socijalne aktivnosti i praksu]

Cipar: Hope for Children CRC Policy Center and Ministry for Social Services, [Politika CRC centra Nada za djecu i Ministarstvo socijalnih usluga]

Engleska: NHS England

Estonija: Child Protection Unit, Estonian Social Insurance Board and Department of Children and Families, Ministry of Social Affairs, [Jedinica za zaštitu djece, Estonski Odbo za socijalno osiguranje i Odjel za djecu i obitelji, Ministarstvo socijalnih poslova]

Njemačka: ChildHood Germany, [Djetinjstvo]

Mađarska: Barnahus Szombatehly, ESZTER Foundation and Hungarian Church Aid, [Fondacija ESZTER i Potpora Mađarske crkve]

Irska: Irish Police Force and TUSLA [Irske policijske snage i TUSLA]

Latvija: Association Center Dardedze and Children and Family Policy Department, Ministry of Welfare, [Centar za pridruživanje Dardedze i Odjel za dječju i obiteljsku politiku, Ministarstvo socijalne skrbi]

Litva: Children Division, Family and Communities Department, Ministry of Social Security and Labour and State Social Home, [Odjel za djecu, Odjel za obitelj i zajednice, Ministarstvo socijalne sigurnosti i rada i Državni socijalni dom], „Užuovėja“

Luksemburg: Ministry of Education, Children and Youth, [Ministarstvo obrazovanja, djece i mladih]

Malta: FSWS-Appogg, Child Protection Services [Služba za zaštitu djece]

Poljska: Empowering Children Foundation, [Fondacija za osnaživanje djece]

Rumunjska: Ministry of Labour, Family, Social Protection and Elderly, National Authority for the Protection of Children Rights and Adoption and Save the Children Romania, [Ministarstvo rada, obitelji, socijalne zaštite i zaštite starijih osoba, Nacionalno tijelo za zaštitu dječjih prava i posvojenja i Spasimo djecu - Rumunjska]

Škotska: Children First Scotland and Scottish Courts and Tribunal Service, [Djeca na prvom mjestu - Škotska, Škotski sudovi i Služba tribunala]

Redaktori:

Rebecca O'Donnell

Daja Wenke

Sadržaj

Foreword	2
Introduction	4
The Barnahus Model	7
Key common criteria of Barnahus	8
The Barnahus Standards	10
Key to reading the Standard Profiles	11
Standard 1: Key principles and cross-cutting activities	13
Standard 2: Multidisciplinary and interagency collaboration in Barnahus	20
Standard 3: Inclusive Target Group	23
Standard 4: Child Friendly Environment	25
Standard 5: Interagency case management	27
Standard 6: Forensic Interviews	31
Standard 7: Medical Examination	35
Standard 8: Therapeutic Services	37
Standard 9: Capacity Building	39
Standard 10: Prevention: Information sharing, awareness raising and external competence building	41
Linking provisions, legal obligations and the European Barnahus Standards: Overview	43

Predgovor

Europski Barnahus standardi predstavljaju prvi pokušaj u Europi za definiranje načela intervencija i usluga nazvanih „Barnahus“ model. Naziv Barnahus („kuća za djecu“) potječe s Islanda gdje je prvi Barnahus osnovan 1998. godine. Od tada, uspostavljeno je još mnogo Barnahus kuća, uglavnom u nordijskim zemljama.

Gotovo univerzalna ratifikacija Konvencije Ujedinjenih nacija o pravima djeteta (UNCRC) doprinijela je rastućem približavanju politika i praksi dobiti djece u Europi, potaknuta pojačanom suradnjom i zajedničkim naporima mnogih različitih aktera, uključujući vladine i nevladine organizacije, profesionalna društva i sveučilišta. Ovome možemo dodati učinak sudske prakse Europskog suda za ljudska prava i Europskog suda, koji su se u sve većem broju presuda u posljednjem desetljeću pozivali na UNCRC. Kao rezultat toga, dvije različite tradicije dobiti djece u Europi – policijsko i proceduralno vođeno „spašavanje djece“ s jedne strane i obiteljski orijentirana, manje usmjerena na djecu „obiteljska podrška“ s druge – sve se češće zamjenjuju strategijama koje su utemeljene na pristupu zasnovanom na pravima ugrađenim u UNCRC.

Ovakav razvoj pružio je kontekst u kojem se načela i prakse Barnahusova modela njeguju i nastavljaju širiti. Barnahus se može promatrati kao pokušaj „operacionalizacije“ dječjih prava kako bi se dobila odgovarajuća podrška i zaštita, kao i pristup pravdi prilagođenoj djeci. *Europski Barnahus standardi* utjelovljuju ovu operativnu praksu i stoga ih treba promatrati kao smjernice na putu ka unapređivanju prava djece žrtava i svjedoka.

Barnahusov model obuhvaća multidisciplinarni i međuagencijski pristup, osiguravajući suradnju između različitih agencija (pravosudnih, socijalnih, medicinskih) u jednoj ustanovi prilagođenoj djeci koja nudi cjelovite

usluge za dijete i obitelj pod jednim krovom. Temelj Barnahusova modela je pretpostavka da je otkrivanje informacija od strane djeteta ključno i za identificiranje i za istraživanje zlostavljanja djece u kaznene i zaštitne terapijske svrhe.

Iako pojam „Barnahus“ ima sasvim posebno značenje, Barnahusovi putovi nastanka i njihov organizacijski oblik razlikuju se među zemljama, a ponekad čak i unutar iste zemlje. Postoje razlike između ciljnih skupina, sučeljavanja uloga i odgovornosti, kao i okvira za suradnju između partnera u provedbi osnovnih funkcija. To uključuje, na primjer, koje profesije obavljaju forenzične razgovore, koji se forenzični protokol primjenjuje ili kako se pružaju terapijske i zdravstvene usluge.

Te razlike u operativnoj strukturi ističu fleksibilnost modela i koliko je genijalno prilagođen različitim pravnim sustavima, društvenim strukturama, kulturnim tradicijama i profesionalnim praksama u različitim zemljama, što je nadahnuće i poticaj onima koji žele uspostaviti Barnahus. Važno je da Barnahus nikada nije fiksni model, već je to praksa koja se razvija, spremna prilagoditi se složenim potrebama djece koja su žrtve ili svjedoci nasilja.

Upravo postavljanjem okvira unutar kojeg postoji određeni prostor za fleksibilnost i prilagodljivost, važnost *Europskih Barnahus standarda* postaje očigledna. Naravno, postoje ograničenja koliko raznolika provedba može biti, a da autentičnost modela ostane sačuvana. Barnahus se temelji na praksi koja se temelji na dokazima, uključujući forenzične protokole, terapijske intervencije i medicinske preglede. Vjernost ovim Barnahusovim načelima utemeljenim na dokazima presudna je pri implementaciji modela u različitim kulturama.

Danas se Barnahus načela i prakse, implicitno i eksplicitno, odražavaju i promiču u mnogim europskim pravnim i političkim okvirima, od Vijeća Europe (CoE) i Europske unije (EU), uključujući Konvenciju Vijeća Europe o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja

(2010)¹, Smjernice Vijeća Europe za pravosuđe prilagođeno djeci (2010)², Prepouke Vijeća Europe za socijalne usluge prilagođene djeci (2011)³, Direktivu Europske unije o bobi protiv seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i dječje pornografije (2011)⁴ i Direktivu Europske unije o minimalnim normama koje se odnose na prava, potporu i zaštitu žrtava zločina (2012)⁵.

Velika većina europskih zemalja tako se obvezala provoditi obveze utvrđene međunarodnim i regionalnim pravom na kojem je Barnahus utemeljen. Nadamo se da će se primjena *Europskih Barnahus standarda* pokazati vrijednim alatom u ovom pothvatu.

Bragi Guðbrandsson, ožujak 2017

¹ Vijeće Europe Konvencija o zaštiti djece od seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja (CETS br. 201)

² Smjernice Odbora ministara Vijeća Europe o pravosuđu prilagođenom djeci (prihvatio Odbor ministara 17. studenog 2010. na 1098 sastanku zamjenika ministara)

³ Preporuke Vijeća Europe o dječjim pravima i socijalnim uslugama prilagođenim djeci i obiteljima

⁴ DIREKTIVA 2011/93/EU EUROPSKOG PARLAMENTA I EUROPSKOG VIJEĆA od 13. prosinca 2011. o suzbijanju seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i dječje pornografije

⁵ DIREKTIVA 2012/29/EU EUROPSKOG PARLAMENTA I EUROPSKOG VIJEĆA od 25. listopada 2012 koja utvrđuje minimalne standarde za prava, podršku i zaštitu žrtava zločina, kojom se zamjenjuje Okvirna odluka Vijeća 2001/220/JHA

Uvod

Kad je dijete izloženo nasilju, brojni različiti akteri, uključujući socijalne službe, medicinske službe i službe za mentalno zdravlje i aktere provođenja zakona, dužni su štititi i promicati prava i dobrobit djeteta. Svaki akter snosi individualnu odgovornost kako bi osigurao da se njegova uloga ispuni na djelotvoran i djeci prilagođen način te da djetetov najbolji interes ostane primarno pitanje.

Tamo gdje ti akteri ne surađuju, dijete se može uvući u paralelne upite i procjene, krećući se između različitih agencija i disciplina, što potencijalno uzrokuje ponavljajuća i zastrašujuća iskustva. Ponovljeni intervjui s različitim osobama, na različitim mjestima i od različitih službi u kombinaciji s neadekvatnim metodama intervjua, pokazali su se u istraživanjima i kliničkim iskustvima kao nešto što doprinosi ponovnoj traumatizaciji⁶ djeteta.⁷

Ovo je ozbiljan problem jer je otkrivanje djeteta ključno za osiguravanje sigurnosti i zaštite djeteta, za utvrđivanje potrebe za tjelesnim i mentalnim oporavkom i osiguranje uspješne i djeci prilagođene⁸ kriminalne istrage i sudskog postupka⁹. Uz to, nenamjerne neusklađenosti

⁶ Ponovna viktimizacija se odnosi na proces opetovanog dovođenja u poziciju žrtve. Ponovna traumatizacija je proces povratka u stanje traume koju je potaknuo neki događaj, kao npr. nekoliko saslušanja na sudu ili nekoliko intervjua.

⁷ Vidi primjer: Henry, Jim (1997.). Nakon očitovanja slijedi sistematska intervencija zbog traume djece žrtava seksualnog zlostavljanja. Dnevnik interpersonalnog nasilja 1997 12: 499; Newgent, Rebecca A., Fender-Scarr, Lisa K. and Bromley, Jamie L. (2002). Ponovna traumatizacija uslijed seksualnog zlostavljanja djece: Druga povreda. Nacionalni institut za traume i gubitak kod djece, drugo izdanje, broj 2, jesen 2002; Newlin, Chris, Codisco Steele, Linda, Chamberlin, Andra, Anderson, Jennifer, Kenniston, Julie, Russell, Amy, Stewart, Heather and Vaughan-Eden, Viola (2014). Dječji forenzički intervjui: primjeri najbolje prakse. Ministarstvo pravosuđa SAD-a, Ured za pravosudne programe, Ured za maloljetničko pravosuđe i prevenciju delinkvencije; Westcott Helen L. and Davies, Graham M (eds) (2002). Dječja svjedočanstva: Priručnik o psihološkom istraživanju i forenzičkoj praksi. Wileyeva serija psihologije zločina, pravosuđa i zakona, srpanj 2002; Jansson, Helene, Rathje, Pia and Gade Hansen, Søren (2015). Iskustva djece koja svjedoče na sudu u slučajevima seksualnog zlostavljanja.

između intervjua provedenih u različito vrijeme, na različitim lokacijama i od strane osoba s različitim stupnjem kompetencije mogu dovesti do toga da se dijete diskreditira kao svjedok.¹⁰

Posljednjih godina sve se više prepoznaje da je multidisciplinarna i međuagencijska suradnja (MD/IA) presudna za ispunjavanje prava djece žrtava i svjedoka nasilja na zaštitu, sudjelovanje, potporu i pomoć. Multidisciplinarna i međuagencijska suradnja mogu donijeti važne koristi i djeci i profesionalcima, ali to nije uvijek bez izazova. Zahtijeva predanost i ulaganje od svih uključenih agencija. Moraju se postaviti čvrsti temelji za dobro funkcioniranje i djelotvornu organizaciju koja agencijama omogućuje koordinirani suradnički rad. Važno je da suradnju treba uspostaviti na način da u središte stavlja dječja prava, potrebe i interese.

Oslanjajući se na međunarodno i europsko pravo i smjernice, te na Barnahus¹¹ model, ovaj dokument uvodi deset standarda dobre prakse, „Europske Barnahus standarde“, za multidisciplinarnu i međuagencijsku uslugu za djecu žrtve i svjedoke nasilja u Europi prilagođene djetetu. Ovaj

Seksološka klinika Psihijatrijskog centra Kopenhagen, Righospitalet bolnica u Kopenhagenu i Nacionalno vijeće za djecu, Danska

⁸ Pravda prilagođena djeci "odnosi se na pravosudne sustave koji jamče poštovanje učinkovite implementacije svih dječjih prava na najvišoj dostupnoj razini" (Vijeće Europe, Smjernice Odbora ministara Vijeća Europe o pravosuđu prilagođenom djeci i memorandum pojašnjenja (2011.), str. 4)

⁹ Istraživanja u kaznenim djelima i sudski postupci, uključujući način na koji su djeca uključena, mogu se razlikovati diljem Europe. Europska Komisija je provela opsežnu studiju o upletenosti djece u građanskim, administrativnim i kaznenim sudskim postupcima u 28 zemalja članica EU u kojoj su prikupljeni i uspoređeni svi statistički podaci te je objavljen kratki sažetak izvještaja i 29 izvještaja po zemljama za svako od tri područja pravosuđa (Sažetak kontekstualnih osvrta o uključenosti djece u kaznenim postupcima u 28 zemalja članica Europske Unije, Europska Unija 2014.)

¹⁰ Vidi napomenu 6

¹¹ Barnhausov model, koji se detaljnije razrađuje u poglavlju 2, prepoznat je kao vodeća multidisciplinarna i međuagencijska usluga za djece žrtve i svjedoke nasilja. Vidi napomenu 12.

dokument je sažetak pune verzije smjernica i donosi uvod u postavljene standarde.¹²

Ključna svrha standarda je pružiti zajednički operativni i organizacijski okvir koji promiče praksu koja sprječava ponovnu traumatizaciju, istodobno osiguravajući valjane iskaze za Sud i u skladu s dječjim pravima na zaštitu, pomoć i pravdu prilagođenu djeci.

Standardi su zbirka međusektorskih načela i aktivnosti, osnovnih funkcija i institucionalnih aranžmana koji omogućavaju djeci prilagođene, učinkovite i koordinirane intervencije, uključujući: 1.1 Najbolji interes djeteta; 1.2. Prava djece da budu saslušana i primaju infomacije; 1.3 Sprječavanje nepotrebnog kašnjenja; 2. Multidisciplinarna i međuagencijska organizacija; 3. Ciljna skupina; Okoliš prilagođen djeci; 5. Međuagencijsko planiranje i upravljanje slučajevima; 6. Forenzični intervjui; 7. Liječnički pregled; 8. Terapijske usluge; 9. Izgradnja kapaciteta i; 10. Prevencija: razmjena infomacija i izgradnja vanjske kompetencije.

Provođenjem prakse u skladu sa standardima,¹³ može se spriječiti ponovna traumatizacija, jer uključuje osiguravanje da najbolji interes djeteta infomira praksu i odluke; da je ostvareno pravo djeteta da bude

saslušano bez ponavljanja intervjua; da sa djetetom razgovaraju i pružaju mu potporu specijalizirani i kompetentni stručnjaci; da se razgovori provode u multidisciplinarnom okruženju u jednoj prostoriji prilagođenoj djeci, nudeći odgovarajuću potporu djetetu i skrbnicima bez nepotrebnog odgađanja i; da dijete nije obvezno pojaviti se na Sudu.¹⁴

Standardi su nadahnuti dosadašnjim radom na ovom području, uključujući Standarde za akreditirane centre za zastupanje/zaštitu djece Nacionalnog dječjeg saveza¹⁵ u SAD i kriterija razvijenih za evaluaciju Barnhusa u Švedskoj¹⁶. Razvijeni su uz doprinos iskusnih stručnjaka i praktičara iz Barnahusa i centara prilagođenih djeci koji rade s djecom žrtvama i svjedocima nasilja u Europi. Oni se temelje na onome što je dokazano da djeluje i imaju istinsku dodanu vrijednost za dijete, obitelj i profesionalce koji rade zajedno¹⁷.

Što je najvažnije, standardi utjelovljuju model za ispunjavanje zakonskih obveza utvrđenih europskim i međunarodnim pravom. Međunarodno i europsko pravo obično zahtijevaju poštivanje općih načela, kao što su najbolji interesi djeteta i sudjelovanje djeteta, a sadrže i određene posebne odredbe koje se odnose na ključne procese, poput intervjua s djecom žrtvama i pružanja pomoći. Standardi odgovaraju načinu na koji se

¹² Lind Haldorsson, Olivia (2017) Europski Barnahus standardi kvalitete: Upute za multidisciplinarni i interagencijski odgovor djeci žrtvama i svjedocima nasilja <http://www.childrenatrisk.eu/promise/european-barnahus-quality-standards/>

¹³ Ponovna viktimizacija se odnosi na proces opetovanog dovođenja u poziciju žrtve. Ponovna traumatizacija je proces povratka u stanje traume koju je potaknuo neki događaj, kao npr. nekoliko saslušanja na sudu ili nekoliko intervjua.

¹⁴ Europski Barnahus standardi promoviraju sveobuhvatni pristup, uključujući prihvaćanje poštivanja prava djeteta da bude poslušano i primi informacije. Multidisciplinarnost i međuagencijska suradnja imaju cilj izbjegavanja ponovne traumatizacije te osiguranja ishoda u najboljem interesu djeteta. Opsežne i dostupne usluge koje zadovoljavaju pojedinačne i složene potrebe djeteta i nevinih članova obitelji ili njegovatelja. Visoki profesionalni standardi, obuka i dostatni resursi za osobe koje rade s djecom svjedocima i žrtvama nasilja te sprečavanje nasilja (npr. podizanje svjesnosti o nasilju). Vidi viziju PROMISE projekta, <http://www.childcentre.info/promise/publications>

¹⁵ Standardi za akreditirane članove (Nacionalna dječja alijansa, 2017) <http://www.nationalchildrensalliance.org/sites/default/files/downloads/NCA-Standards-for-Accredited-Members-2017.pdf>

¹⁶ Landberg, Åsa and Svedin, Carl Göran (2013). Ocjena kvalitete 23 švedska Barnhaus projekta. Stockholm, Rädna Barnen English: http://www.barnafrid.se/custom/uploads/2016/10/lnuti-ett-Barnahus_ENG.pdf

¹⁷ Standardi su razvijeni uz usmenu i pisanu pomoć stručne skupine projekta PROMISE koju čine stručnjaci iz npr. Barnhaus Island, Barnhaus Linköping (Švedska), Barnhaus Stockholm (Švedska), Centar za zaštitu djece i mladih, Zagreb (Hrvatska), MDCK, Haarlem (Nizozemska), Sveučilište u Linköpingu (Švedska) i Program za zaštitu djece sa Sveučilišta iz Lowe. Opsežne konzultacije o standardima i ovom dokumentu odvale su se usmenom predajom i pisanim upitnikom upućenim državnim ministarstvima/nadležnim tijelima i/ili predstavnicima iz Bugarske, Cipra, Estonije, Finske, Irske, Njemačke, Mađarske, Latvije, Litve, Malte, Poljske, Rumunjske, Velike Britanije (Engleske i Škotske).

ove zakonske odredbe mogu provoditi u svakodnevnoj praksi kroz unakrsne aktivnosti i temeljne funkcije Barnahusa. Standardi se također bave institucionalnim aranžmanima koji podupiru praksu, i premda su oni rjeđe predviđeni samim zakonom, oni su adresirani u mjerodavnim smjernicama za provedbu tih zakona¹⁸. Ukratko, institucionalni aranžmani opisuju načine rada koji timovima omogućavaju da maksimaliziraju svoje sposobnosti da najbolje ispune zakonske odredbe.¹⁹

Standardi su formulirani kako bi se osigurala prenosivost i prilagodljivost, prepoznajući da će se oni primjenjivati u različitim političkim, pravnim, pravosudnim, socijalno-ekonomskim i kulturnim kontekstima.²⁰

U procesu usvajanja standarda, treba primijetiti da su važna kontinuirana procjena i evaluacija organizacijskog ustroja i izvedbe usluge. Indikatori povezani sa standardima pružaju primjere informacija koje otkrivaju jesu li standardi zadovoljeni, i u kojoj mjeri, te su na kraju dio revizije politike i prakse. Evaluacija također pruža važne prilike koje osiguravaju da nova istraživanja, smjernice, zakon i iskustvo informiraju praksu i ustroj usluge. Potreban je poseban trud da bi se osiguralo da se čuje djecu i da njihovi stavovi informiraju ustroj usluge.²¹

Ovaj dokument usvaja definiciju nasilja definiranu u članku 19. Konvencije o pravima djeteta: „svi oblici tjelesnog ili duševnog nasilja, povreda ili

zlorababa, zanemarivanje ili zapuštenost, zlostavljanje ili iskorištavanje, uključujući spolno zlostavljanje.”

„Dijete” je ovdje definirano prema članku 1. UN-ove Konvencije o pravima djeteta: „svaka osoba mlađa od 18 godina.”

Saznajte više

Cjelokupna verzija ovih smjernica uključuje ilustrativne primjere vrijednih praksi poznatih Barnhausovih usluga te usluga oijentiranih djeci u Europi, prikazujući kako su različite vrste usluga i nacionalnih konteksta proizvele različite pristupe, u isto vrijeme zadržavajući osnovne principe, aktivnosti i raspodjelu skicirane u standardima.²¹

Pogledajte *Međuagencijski obrazac i smjernice o sporazumu*, koji mogu pomoći u istrazi elemenata koji su ključni u implementaciji standarda vašem specifičnom kontekstu. Svrha smjernica i obrasca je pružiti inspiraciju i smjernice za skiciranje međuagencijskog sporazuma koji formalizira suradnju multidisciplinarnog međuagencijskog tima (MDIA) među agencijama uključenim u Barnhaus.²²

¹⁸ Standardi su u skladu sa smjernicama Vijeća Europe o pravosuđu prilagođenom djeci te promiču ključne elemente pravosuđa prilagođenog djeci (dostupnost (npr. standard 3 i 4), prikladnost dječjem uzrastu (npr. standard 1.1, 5, 6), brzina (npr. standard 1-3, 5, 6), ustrajnost (npr. standard 5 i 6), prilagođenost i usmjerenost na potrebe djeteta (npr. standard 1.1-1.3, 5, 6), poštivanje prava na pravičan propisani postupak (npr. standard 6), poštivanje prava na sudjelovanje i razumijevanje postupka (npr. standard 1.2), poštivanje prava na privatnost i obiteljski život (npr. standard 1.1, 3, 4), poštivanje prava na integritet i dostojanstvo (npr. standard 1.1, 3, 4)).

¹⁹ Tablica u poglavlju IV pruža prikaz pravnih obveza i međunarodnih smjernica koje standardi predstavljaju. Definirane su upute i za relevantne zakonske odredbe i smjernice na temelju svakog profila koji opisuje standarde u poglavlju 3. Vidi i O'Donnell, Rebecca (2017) PROMISE Sažetak zakona

i uputa: europski i internacionalni instrumenti za potporu djeci žrtvama i svjedocima nasilja, Stockholm, PROMISE serija projekata www.child-centre.info/promise/publications/

²⁰ Wenke, Daja and Heiberg, Turid (2017) Omogućavanje pravde prilagođene djeci: priča o uspjehu Barnahus modela i njegova ekspanzija u Europi, Stockholm, The PROMISE serija projekata, <http://www.child-centre.info/promise/publications/>

²¹ Razvijen je sustav za praćenje koji pruža jednostavno sredstvo procjene kada se službe nalaze u procesu uspostavljanja Barnahus modela koji zastupa predstavljene standarde u ovom dokumentu. Specifikacije sustava za praćenje mogu se preuzeti sa web stranice PROMISE-a www.childcentre.info/promise/publications/

Barnahusov model

Barnahus (islandski za „kuća za djecu“) prepoznat je kao vodeći multidisciplinarni i međuagencijski model usmjeren djeci, za potrebe djece žrtvi i svjedoka nasilja.²² Svrha Barnahus-a je ponuditi svakom djetetu koodinirani i učinkovit odgovor i spriječiti ponovnu traumatizaciju za vrijeme istrage i suđenja.

Jedna od ključnih uloga Barnahusa je pomoći u sakupljanju validnih dokaza za sudski proces potičući djetetovo razotkrivanje tako da se dijete ne mora pojavljivati na sudu ako dođe do kaznenog progona.²³

Ispunjavajući tu ulogu, Barnahus nudi pristup s „jednim mjestom za sve“, potičući suradnju među relevantnim službama i agencijama kao što su policija, socijalna služba, služba za zaštitu djece, usluge tjelesnog i duševnog zdravlja te tužitelj na jednom mjestu. Barnahus također igra važnu ulogu u povećanju osviještenosti i znanja o nasilju nad djecom kod ključnih aktera.²⁴

Ključna karakteristika nordijskog Barnahusovog modela jest to da je integriran u nacionalne usluge, kao što su socijalna služba, zdravstveni sustav i sustav zaštite djece, a također i pravosuđe. Različiti nacionalni konteksti generirali su različite institucionalne aranžmane da bi to postigli. Na primjer, na nekim mjestima, Barnahus je integriran kao funkcija socijalne službe i sustava zaštite djece, a na drugima je dio zdravstvenog

sustava ili pravosuđa. Neovisno o tome, potiče multidisciplinarnu i međuagencijsku suradnju na jednom mjestu. Na nekim mjestima djecu ispituje policajac u Barnahusu; na drugim mjestima to čine stručnjaci za djecu poput psihologa ili socijalnih radnika. Ma kako bilo, svi Barnahusevi osiguravaju treninge forenzičkih intervju s djecom za osobu koja ispituje dijete, protokole za forenzičke intervju bazirane na dokazima te predstavnike iz multidisciplinarnog tima koji promatraju intervju u susjednoj sobi.

U Europi postoji niz multidisciplinarnih i međuagencijskih usluga sličnih Barnahusovom modelu s različitim stupnjevima uključenosti u nacionalni zdravstveni sustav, socijalnu službu, službu zaštite djece i/ili lokalne usluge.²⁵

Još jedna važna razlika između Barnahusova pristupa i ostalih multidisciplinarnih, međuagencijskih usluga je u formalnoj prepoznatosti pravnog sustava. Ovisno o sustavu pravosuđa, a nekada i o pristupu i stavu sudaca, djeca u nekim europskim zemljama još uvijek se moraju pojaviti na sudu, čak i ako postoje mjesta na kojima se djecu može poslušati u multidisciplinarnom i djeci naklonjenom okruženju. To može biti slučaj čak i ako su usluge postale element nacionalnih i/ili lokalnih usluga, npr. sustava zaštite djece ili zdravstvenog sustava.

Model Centra za zastupanje djece (CAC) u SAD-u i Barnahusov model dijele isti opći cilj sprječavanja ponovne traumatizacije i osiguravanja

²² Wenke, Daja and Heiberg, Turid (2017) Omogućavanje pravde prilagođene djeci: priča o uspjehu Barnahus modela i njegova ekspanzija u Europi, Stockholm, The PROMISE serija projekata <http://www.childcentre.eu/promise/publications>, str. 4. Vidi i EC REC-RDAP-CHIL-AG-2016 poziv koji naglašava Barnahus model: prijedlozi moraju ciljati ka osiguravanju odgovora na nasilje nad djecom prilagođen djeci, odnosno interagencijski, multidisciplinarni, opsežan i, gdje je moguće, pod jednim krovom (model Barnahus/dječja kuća).

²³ U većini zemalja, starija djeca, često iznad 15 godina, moraju se pojaviti na sudu iako je razgovor već obavljen u Barnahusu.

²⁴ Nodijski Barnahus ima različite ključne uloge: Danska: podupirati lokalne općinske službe za zaštitu djece, Island: koordinacija paralelnih kriminalnih istraga i onih za zaštitu djece, Norveška: olakšati

policijske istražne razgovore, Švedska: koordinacija paralelnih kriminalnih istraga i onih za zaštitu djece (Bakketeig, Elisiv (2016). Barnahus model u nordijskim zemljama. Rad je predstavljen prilikom PROMISE Regionalne konferencije i studijskog posjeta, Linköping 28.-29. Studenog 2016. Na temelju rada Johansson, Susanne, Kari Stefansena, Anne Kaldal & Elisiva Bakketeiga (u tisku, 2017): Implementacija nordijskog Barnahus modela: karakteristike i lokalne adaptacije. U Johansson, S., Stefansen, K., Kaldal, A. & Bakketeig, E. (red.). Surađivanje protiv zlostavljanja djece: Istraživanje nordijskog Barnahus modela.

²⁵ Za primjer vidi PROMISE mapiranje dionika, <http://www.childcentre.eu/promise/publications>

multidisciplinarnog pristupa djetetu.²⁶ Policija i tužiteljstvo uključeni su u multidisciplinarni pristup, ali u CAC modelu, ta usluga nije formalno integrirana u pravni sustav. Dijete se mora pojaviti na sudu ako je podignuta optužnica jer se ne može svjedočiti u uvjetima „zakonitog postupanja” kako je određeno u američkom sustavu. Ipak, CAC za sudski proces priprema dijete i pruža mu podršku te igra važnu ulogu u smanjenju broja iskaza koje dijete mora dati, dok u isto vrijeme osigurava koordinirani odgovor različitih službi za svako dijete.

Ostali tipovi multidisciplinarnih centara za djecu obično dijele cilj smanjenja ponovne traumatizacije te nude multidisciplinarni odgovor. Međutim, nedostaje im sustavno uključivanje svih relevantnih nacionalnih i lokalnih vlasti, uključujući policiju i tužiteljstvo. Neke od tih usluga integrirane su u nacionalne ili lokalne zdravstvene sustave, socijalnu službu ili sustav zaštite djece. Drugi su osnovani i rade kao neovisne agencije i uključeni su u međuagencijsku suradnju na više neformalan način.

Neke su europske zemlje usvojile multidisciplinarni i međuagencijski pristup zaštiti djece, a da ne nude zajedničke usluge na jednom mjestu. Iako su neki standardi primjenjivi na neke elemente takve organizacije, ove se smjernice snažno zalažu za pristup „sve na jednom mjestu”, kojim je djetetu ponuđen koordinirani odgovor na jednoj lokaciji. Zapravo, to se smatra ključnim uvjetom sprječavanja ponovne traumatizacije i osiguravanja davanja iskaza djeteta.

Model na sljedećoj stranici prikazuje kako je postavljen Barnahusov model na Islandu.

Saznajte više

Svaki nacionalni kontekst imaće svoje specifične prilike i izazove u kojima će postaviti Barnahusov ili sličan model. Ilustracije pet različitih modela prikazanih ispod te primjeri prakse vrijedni pažnje u cjelovitoj verziji ovog dokumenta ilustriraju kako su različiti nacionalni konteksti generirali raznolikost i dosjetljivost u postavljanju i provođenju Barnahusa i sličnih djeci orijentiranih usluga, u isto vrijeme se pridržavajući osnovnih načela i vrijednosti koje standardi predstavljaju. Pogledajte i *Međuagencijski obrazac i smjernice o sporazumu*, koji mogu pomoći u istrazi elemenata koji su ključni za implementaciju standarda u vašem specifičnom kontekstu.²²

Ključni zajednički kriteriji Barnahusa

Barnahus nudi sigurno okruženje usmjereno djeci, objedinjujući sve relevantne usluge pod jednim krovom.

- Forenzički intervjui se provode prema protokolu utemeljenom na dokazima; Dokazna validnost djetetove izjave osigurava se prikladnom organizacijom u skladu s načelima zakonitog postupanja. Cilj je spriječiti ponavljanje djetetovog davanja iskaza za vrijeme sudskog procesa ako bude podignuta optužnica;
3. Omogućava se medicinska evaluacija za forenzičke istražne svrhe, kao i za osiguravanje djetetove fizičke dobrobiti i oporavka;
 4. Djetetu te članovima obitelji i odgojiteljima koji nisu sudjelovali u zločinu omogućava se psihološka podrška te kratkoročne i dugoročne usluge za prevladavanje traume;
 5. Radi se procjena potreba zaštite za žrtvu i potencijalnu braću i sestre u obitelji; osigurava se praćenje navedenog.

²⁶ Za dodatne informacije o centrima za zaštitu djece posjetiti <http://www.nationalchildrensalliance.org/cac-model>

BARNAHUS Island

Ključna uloga Barnahusa je koordinacija paralelnih kaznenih istraga i istraga o dobrobiti djeteta

Koodiniraju međuagencijsku suradnju, posebno vezano uz prikupljanje dokaza;
 Provode forenzičke intervju primijenjući protokole utemeljena na dokazima;
 Osiguravaju konzultacije i savjete u pojedinačnim slučajevima u suradnji s partnerskim agencijama;
 Osiguravaju specijalističke preglede i terapiju za djecu žrtve nasilja;
 Osiguravaju konzultacije i savjete roditeljima i ostalim odgojiteljima koji nisu sudjelovali u zločinu;
 Osiguravaju konzultacije i savjete lokalnim službama za zaštitu djece te ostalima kako je prikladno.

FORENZIČKI INTERVJUI – STRUČNJACI ZA MENTALNO ZDRAVLJE SPECIJALIZIRANI ZA FORENZIČKE INTERVJUE

Svjedočanstva na sudu:

- Odgovorni za dobivanje dječjeg svjedočanstva pod zaštitom suca te pod nadzorom obrane i tužiteljstva, policija, lokalna služba za zaštitu djece i djetetov odvjetnik
- Posreduje u pitanjima od suca, obrane i ostalih kako je prikladno
- Svjedočenja se snimaju za korištenje za vrijeme sudskog saslušanja ako je podignuta optužnica

Istražni intervjui:

- Poticanje djetetova narativa ako je to moguće u slučajevima odsutnosti ili dvosmislenosti izjava na zahtjev lokalne službe za zaštitu djece
- Dobiti djetetovo svjedočanstvo u slučajevima kada je osumnjičeni prijestupnik ispod godina kaznene odgovornosti na zahtjev službe za zaštitu djece

LIJEČNIČKI PREGLED – SPECIJALIZIRANO MEDICINSKO OSOBLJE

- Liječnički pregledi obavljaju se na zahtjev policije, lokalne službe za zaštitu djece, djeteta ili roditelja
- Pedijatar s iskustvom, ginekolog i specijalizirana medicinska sestra, osoblje Sveučilišne bolnice na Islandu, odgovorni su za pregled
- Akutni forenzički liječnički pregledi obavljaju se u Sveučilišnoj bolnici

PREGLED, TERAPIJA, PODRŠKA – SPECIJALIST ZA MENTALNO ZDRAVLJE

Pregled i terapija

- Odgovorni za procjenu mentalnog zdravlja utemeljenu na validiranim instrumentima i upitnicima
- Odgovorni za terapiju za mentalno zdravlje primjenom terapije utemeljene na dokazima

Osiguravanje pristupa terapiji

- Osiguravanje terapije u atmosferi doma za djecu žrtve iz ruralnih krajeva

Podrška roditeljima neprijestupnicima

- Osiguravanje terapije i savjetovanja roditeljima/odgojiteljima neprijestupnicima te braći i sestrama kako je prikladno

OSTALI ZADACI – BARNAHUSOV TIM

- Konzultacije i savjeti lokalnoj službi za zaštitu djece na zahtjev
- Koordinacija sastanaka i vođenje slučaja prije svjedočenja na sudu
- Međuagencijski sastanci radi konzultacija prije upućivanja u Barnahus
- Podnošenje izvješća sudovima u slučajevima podignute optužnice
- Vođenje bilješki o slučajevima i arhiviranje
- Obrazovanje, usavršavanje i podizanje svijesti

- > **Formalna integracija u vladinu agenciju za zaštitu djece.**
- > **Vladina agencija osigurava financiranje te upravljanje financijama i ljudskim resursima.**
- > **Vladina agencija osigurava pravno i ostalo profesionalno vodstvo te je odgovorna za administrativne probleme u suradnji sa sudovima, okružnim tužiteljstvom, policijom, sveučilišnom bolnicom te lokalnom službom za zaštitu djece koji su partneri Barnahusa**

Barnahusovi standardi

Ovo poglavlje predstavlja Europske Barnahusove standarde. Standardi se sastoje od povezivanja načela i aktivnosti, ključnih funkcija i institucijske oorganizacije koji osiguravaju djeci usmjerenu, učinkovitu i kolaborativnu praksu. U većini slučajeva, standardi se sastoje od nekoliko povezanih elemenata generalnog standarda. Na primjer, standard povezan s ciljanom skupinom uključuje dva elementa: „inkluzivnu i sveobuhvatnu definiciju” i „nediskriminaciju”.

Skupa, standardi pružaju praktični okvir za aktere koji žele utemeljiti i voditi usluge koje prigranjuju ključna načela i odlike Barnahusova modela. Standardi se mogu koristiti kao inspiracija i podrška u kontinuiranom razvoju objedinjujućih aktivnosti usluga, ključnih funkcija i organizacijskog aranžmana. Standardi također pružaju vodstvo u izgradnji kapaciteta osoblja, kao i u preventivnom radu, kao što su dijeljenje informacija i izgradnja znanja s važnim akterima.

Opis i logika standarda i predloženih indikatora, zakon i smjernice povezani s njima te relevantni alati opisani su u tablicama koje sadrže „Standardni profil”. Ključ koji prikazuje „Standardni profil”, opisujući njegov sadržaj, potražite na 9. stranici.

Standardi su prenosivi te se mogu prilagoditi različitim nacionalnim sustavima i procesima povezanim sa socijalnom službom i službom za zaštitu djece²⁷, zdravstvom, istragom i sudskim procesom.

Prvi standard sadrži tri objedinjavajuće aktivnosti koje su primjenjive na cijeli proces, od inicijalnog izvješća to suđenja: stavljanje najboljih interesa djeteta u središte prakse i donošenja odluka (1.1), osiguravanje djetetovih prava na slušanje i dobivanje informacija (1.2) i prevencija nepotrebne odgode (1.3).

Standardi 2 – 4 odnose se na institucijski aranžman i organizaciju, na primjer, osiguravajući okoliš usmjeren djeci, a relevantni su za dijelove procesa koji se održavaju u Barnahusu.

Standardi 5 – 10 bave se ključnim funkcijama i specifičnim aktivnostima koje se provode u Barnahusu, na primjer, međuagencijsko upravljanje slučajem, foenzički intervjui ili liječnički pregled.

Saznajte više

Puna verzija ovog vodiča uključuje nekoliko dobrih praksi koje ilustriraju kako su iskusni Barnahusovi i centri za djecu žrtve i svjedoke nasilja u Europi implementirali standarde. Također sadrži alate i izvatke iz zakona te smjernice za primjenu standarda. Uz to uključuje i ilustrativne primjere postupka od početnog izvješća do suđenja te ulogu Barnahusa i službe za pomoć djeci u nekoliko zemalja.²⁸ Pogledajte i *Predložak i smjernice međuagencijskog sporazuma*, koji će vam pomoći u istraživanju elemenata koji su ključni za implementaciju standarda u vaš specifičan kontekst.²²

²⁷ Ovo uključuje procjene zaštite djeteta, koje su objektivne procjene rizika da je dijete izloženo daljnjem nasilju od strane roditelja ili skrbnika. Izvještava o odlukama trenutnih intervencija unutar obitelji i/ili odvođenja djeteta od doma.

²⁸ Lind Haldosson, Olivia (2017) Standardi kvalitete Barnahusa u Europi: upute za multidisciplinarni i integracijski odgovor djeci žrtvama i svjedocima nasilja <http://www.childrenatrisk.eu/promise/european-barnahus-quality-standards/>

Ključ za tumačenje profila standarda

Kakav je standard?

Oslanjajući se na UN, EU, zakon Vijeća Europe i model Barnahusa, ovaj dokument uvodi deset standarda dobre prakse za učinkovitu pomoć dječjim žrtvama i svjedocima nasilja. Glavni cilj standarda jest spriječiti ponovnu traumatizaciju, osigurati valjana svjedočenja za sud i poštovati dječja prava na zaštitu, pomoć i pravdu.

Standardi podržavaju provedbu europskih i međunarodnih zakonskih obveza i smjernica.

Zašto bi se ovaj standard trebao ispuniti?

Upućivanje na međunarodne i europske pravne obveze: Standardi i indikatori utjelovljuju zakonske obveze iz ovog okvira. Te se zakonske obveze, kategorizirane u Kompendiju zakona i smjernica PROMISE, temelje na posebnim odredbama međunarodnih i europskih pravnih instrumenata. Tablica na stranicama 29 – 33 uključuje popis odredbi i pravnih instrumenata koji su posebno značajni za standard i zakonske obveze.

Preporuke za smjernice: Konkretni argumenti zašto bi se standard trebao zadovoljiti temelje se na dječjim pravima utvrđenim međunarodnim i regionalnim zakonom, oslanjajući se na smjernice UN-ovog odbora za prava djeteta i drugih tijela poput Vijeća Europe.

Istraživanje i iskustvo: Standardi uz to naglašavaju dječje potrebe, s općim ciljem da se osigura učinkovita praksa za pomoć djeci koja su žrtve ili svjedoci nasilja. Standardi se stoga razvijaju uzimajući u obzir istraživanja iz relevantnih područja, kao i iskustva multidisciplinarnih i međuagencijskih timova o onome što dokazano djeluje i ima pozitivan

utjecaj na dobrobit djeteta žrtve ili svjedoka i nekažnjanih članova njihove obitelji.

Primjeri pokazatelja i/ili dokaza da su standardi zadovoljeni

Indikatori mogu pomoći utvrditi primjenjuje li i u kojoj mjeri služba određeni standard u svom radu i podržati pregled strategije i prakse. Indikatori se oslanjaju na međunarodno i regionalno pravo i smjernice i mogu se, poput standarda, prilagoditi većini pravnog, političkog, društveno-gospodarskog i kulturnog okruženja.

Većina je indikatora povezana sa strategijama, što upućuje na postojanje relevantne strategije ili postupaka, poput formalnih međuagencijskih sporazuma. Indikatori također mogu predstavljati fizičke ili tehničke aranžmane, poput postojanja sobe za razgovor s audio-vizualnim vezama s drugom prostorijom u službi. Svi ovi indikatori zahtijevaju opisne informacije, na primjer o postojećim strategijama, postupcima, protokolima te fizičkim i tehničkim aranžmanima.

U nekoliko slučajeva kvantitativni indikatori mogu se koristiti kao dodatak strateškim/proceduralnim indikatorima, kao što je broj dana između razotkrivanja ili prijavljene sumnje i sudskog razgovora (neopravdano odgađanje). Kvantitativni indikatori zahtijevaju prikupljanje određenih podataka s numeričkom vrijednošću.

Važno je napomenuti da indikatori pružaju primjere indikatora i dokaza. Svaka bi služba trebala uložiti vrijeme u razvoj cjelovitog skupa indikatora za praćenje učinka. Ovdje navedeni indikatori i vrste dokaza mogu poslužiti kao smjernice i nadahnuće.

Također je važno napomenuti da su indikatori strogo povezani s radom službe i ne pružaju informacije o kratkoročnom ili dugoročnom utjecaju i/ili ishodima na djecu koja imaju koristi od službe.

Saznajte više

Puna verzija ovih smjernica uključuje reference na praktične alate, smjernice, strategije, predloške i druge resurse koji mogu pomoći u provedbi standarda, uključujući *Predložak i smjernice međuagencijskog sporazuma*.²²

1. standard: Ključna načela i multidisciplinarni aktivnosti

1. standard sastoji se od tri ključna načela koja utječu na multidisciplinarnu praksu i donošenje odluka u Barnahusu.

Načela se operacionaliziraju pomoću multidisciplinarnih aktivnosti koje se provode kao sastavni dijelovi odgovarajućih osnovnih funkcija utvrđenih standardima 5 – 10.

Institucionalni aranžmani i organizacijske postavke iz standarda 2 – 4 omogućuju multidisciplinarni aktivnosti.

Ključna načela i međuagencijske aktivnosti utjelovljuju glavne odredbe međunarodnog, regionalnog i nacionalnog prava, uključujući članke 3. i 12. Konvencije UN-a o pravima djeteta.²⁹ Presudni su za sprječavanje ponovne traumatizacije, što je glavni cilj Barnahusa.

Ključna načela i multidisciplinarni aktivnosti obuhvaćene 1. standardom usredotočuju se na:

- Vođenje računa o tome da su u središte prakse i donošenja odluka smješteni najbolji interesi djeteta (standard 1.1);
- Dječje pravo na saslušanje se ostvaruje bez izazivanja ponovne traumatizacije, što uključuje i pružanje odgovarajućih informacija u svakom trenutku (standard 1.2) i;
- Vođenje računa o tome da se postupci zaštite, pomoći i pravde poduzimaju na vrijeme (standard 1.3).

²⁹ Čitav okvir standarda pridonosi provedbi članaka 19 i 6 Konvencije UN-a o pravima djeteta (pravo na život, opstanak i razvoj). Nediskriminacija (čl. 2 Konvencije o pravima djeteta) je obrađena niže, pod standardom 3, kao cjeloviti aspekt određivanja ciljne skupine službe.

Zaštita djece presudno je načelo i multidisciplinarna aktivnost koja se posebno tretira prema standardima 2 i 10.

Standard 1.1 Najbolji interesi djeteta

Kakav je standard?

Najbolji interesi djeteta: Najbolji interesi djeteta primarni su faktor u svim postupcima i odlukama u vezi s djetetom i nekažnjavanim članovima obitelji ili skrbnicima.

Zašto bi se ovaj standard trebao ispuniti?

Međunarodne zakonske obveze: Najbolji interesi djeteta (Konvencija, članak 3.) su pravo, opće načelo i pravilnik. Važna je za provedbu Konvencije, uključujući pravo djece na zaštitu od nasilja. Članak 3. Konvencije zahtijeva od aktera da pažljivo razmotre utjecaj svojih postupaka na djecu kako bi osigurali da najbolji interes djeteta bude na prvom mjestu. Odbor za prava djeteta (CRC) naglašava da je članak 3. stavak 3. relevantan za pružanje svih usluga i sadržaja za djecu. Službe za dječje žrtve i svjedoke nasilja moraju stoga osigurati da se odluke o odgovarajućem djelovanju temelje na procjeni najboljeg interesa pojedinačnog djeteta. CRC prepoznaje da je koncept najboljeg interesa djeteta „složen i njegov se sadržaj mora utvrđivati od slučaja do slučaja”.³⁰

Europske pravne odredbe:

Voditi računa o tome da najbolji interes bude na prvom mjestu znači primjenjivati odredbe Direktiva.

Smjernice: Opći komentar CRC-a br. 13 naglašava da se „pravo djece da njihovi najbolji interesi budu na prvom mjestu u svim pitanjima koja ih uključuju ili utječu na njih mora se poštivati, posebno kada su žrtve nasilja,

³⁰ Nedavne intervencije na teoriji i praksi za najbolji interes djeteta mogu se pronaći u ovoj zbirci eseja: Najbolji interesi djeteta - dijalog između teorije i prakse (Europsko vijeće, ožujak 2016) <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680657e56>

kao i u svim mjerama prevencije". CRC Opći komentar CRC-a br. 14 naglašava multidisciplinarnost timove u procjeni i određivanju³¹ najboljeg interesa djeteta (OK br. 14, paragraf 47). Radeći zajedno, multidisciplinarni i međuagencijski tim u dobrom su položaju da osiguraju cjelovitu procjenu i da se najbolji interesi djeteta uzimaju u obzir tijekom cijelog procesa. Uobičajene rutine i mjere pomažu da se osigura da najbolji interesi djeteta budu glavni za multidisciplinarni i međuagencijski postupak.

Pogledajte i smjernice Vijeća Europe o pravosuđu prilagođenom djeci (2010) Ch. 3. D.; Vijeće Europe Rec. Socijalna skrb prilagođena djeci (2011.) 3.A i; Dokument za razmatranje Europske komisije predlaže 10 načela za integrirane sustave zaštite djece.

Primjeri pokazatelja i/ili dokaza da su standardi ispunjeni

- Uspostavljen je okvir/rutina/postupak za uključivanje multidisciplinarnog i međuagencijskog tima u procjenu i utvrđivanje najboljih interesa svakog djeteta i sustavno se provodi;
- Uspostavljen je (neiscrpan i nehijerarhijski) popis elemenata koji se trebaju uključiti u procjenu najboljeg interesa sa svrhom osiguranja punog i djelotvornog uživanja djetetovih prava kako je utvrđeno zakonom i smjernicama, i sustavno ga provodi tim Barnahusa;
- Osoblje je jasno u vezi sa svojim ulogama i odgovornostima u procjeni i utvrđivanju najboljih interesa pojedinačnog djeteta;
- Osoblje je prošlo je obuku i zna kako primijeniti postupke i alate u tu svrhu, na primjer kontrolne liste, protokole i procese za procjenu i utvrđivanje najboljih interesa pojedinačnog djeteta;

- Procjene najboljeg interesa uzimaju u obzir djetetove stavove, djetetov identitet, očuvanje obiteljskog okruženja i održavanje odnosa, brigu, zaštitu i sigurnost djeteta, situaciju ugroženosti, pravo na zdravlje, obrazovanje i uravnoteženost odgovarajućih elemenata³²;
- Određivanje najboljeg interesa provodi kvalificirani stručnjak (stručnjaci) bez nepotrebnog odgađanja. Temelji se na utvrđenim činjenicama koje pruža dijete i nekažnjavani skrbnik (skrbnici).

Primjeri alata koji omogućuju dosljedno i sustavno razmatranje najboljih interesa djeteta

Rutine i postupci: Jasne rutine i postupci temelj su koji jamči da je najbolji interes na prvom mjestu u odlukama i intervencijama u Barnahusu i da se u svakom slučaju sustavno uzima u obzir najbolji interes djeteta. Postoje, na primjer, jasni postupci i stalni program redovitog međuagencijskog planiranja i zajedničkih savjetovanja koji su relevantni za procjenu i utvrđivanje najboljih interesa djeteta.

Sporazum o suradnji: Sporazum o suradnji, o kojem se dalje raspravlja u skladu sa standardom 2, jasno utvrđuje obveze odgovarajućih agencija, uključujući uloge i odgovornosti. To se pokazalo ključnim kod omogućavanja da angažman agencija koje pružaju usluge postane manje osjetljiv na izmjene osoblja i resursa (što može negativno utjecati na kontinuitet i dosljednost u procjeni i utvrđivanju najboljih interesa djeteta).

Kontrolne liste: Barnahus koristi kontrolne liste kako bi bio siguran da su najbolji interesi djeteta na prvom mjestu prilikom donošenja odluka te

³¹Procjena se odnosi na prosuđivanje i balansiranje svih potrebnih elemenata za donošenje odluka uspecifičnoj situaciji. Odredba se odnosi na službeni proces dizajniran kako bi odredio najbolji interes djeteta na temelju procjene (CRC GC 14, para 47).

³² U Općim napomenama br. 14, Odbor identificira neke situacije u kojima je nužno balansirati elemente, uključujući one situacije u kojima različiti elementi razmatrani u određenom slučaju ulaze u

konflikt (na primjer, očuvanje obiteljskog okruženja nasuprot zaštiti djeteta od rizika nasilja od strane roditelja).

intervencija koje se tiču dječjih žrtava u Barnahusu, kao i za procjenu i utvrđivanje najboljeg interesa djeteta.

Procjena: Barnahus provodi povremene procjene operativnog procesa i okoline u Barnahusu iz dječje perspektive. To pomaže osigurati da cjelokupni proces i okolina budu prilagođeni djeci i osjetljivi na elemente koji su temeljni za osiguravanje da se najbolji interesi djece uzimaju u obzir općenito i u pojedinačnim slučajevima.

Daljnje praćenje: Barnahus organizira sastanak s djetetom i skrbnicima u roku od tjedan dana nakon sudskog razgovora u Barnahusu. To pruža priliku da od djeteta i roditelja zatražite povratne informacije o iskustvu u Barnahusu. Također se održavaju telefonski razgovori s osobom koja je pratila dijete u Barnahusu koja može dati povratne informacije o tome kako je dijete doživjelo posjet Barnahusu.

Primjeri iz Barnahusa Linköpinga u Švedskoj

Okvir za procjenu i utvrđivanje najboljeg interesa djeteta

UN-ov Odbor za prava djeteta (CRC) pruža smjernice za provođenje procjene i utvrđivanje najboljeg interesa djeteta te koje bi elemente trebalo uzeti u obzir u svom Općem komentaru br. 14 (2013.) o pravu djeteta kako bi njegovi interesi bili na prvom mjestu (članak 3. stavak 1.).

CRC navodi da je „procjena najboljeg interesa djeteta jedinstvena aktivnost koju treba vršiti u svakom pojedinačnom slučaju, u svjetlu specifičnih okolnosti svakog djeteta...” uključujući „individualne karakteristike svakog djeteta ili djece, kao što su, između ostalog, dob, spol, zrelost, iskustvo, pripadnost manjinskoj skupini, tjelesne, senzorne ili intelektualne poteškoće kao i socijalni i kulturni kontekst u kojem se dijete ili djeca nalaze, kao što su prisutnost ili odsutnost roditelja, živi li dijete s njima, kvaliteta odnosa između djeteta i njegove obitelji ili skrbnika,

sigurnost okoline, postojanje kvalitetnih alternativnih sredstava dostupnih obitelji, široj obitelji ili skrbnicima itd.

Prema CRC-u, utvrđivanje onoga što je u najboljem interesu djeteta započinje procjenom specifičnih okolnosti koje dijete čine jedinstvenim. Ovaj proces se može podržati izradom "neiscrpane i nehijerarhijske liste elemenata koji bi se mogli uvrstiti u procjenu najboljih interesa" koja je relevantna u kontekstu Barnahu-sa.

Konvencija o pravima djeteta savjetuje da lista odredi konkretne smjernice, ali da bude dovoljno fleksibilna da dopusti razmatranje drugih čimbenika koji bi se ticali pojedinog djeteta. Konvencija o pravima djeteta ističe da „elementi koji se protive pravima konvencije ili koji bi imali kontraefekt pravima konvencije ne mogu se uzeti u obzir kao važeći u procjenjivanju onoga što je najbolje za dijete ili djecu."

Konvencija o pravima djeteta smatra da bi dolje navedeni elementi trebali biti uzeti u obzir tijekom procjenjivanja najboljeg interesa djeteta. Elementi moraju biti pažljivo usklađeni. Za detaljniju diskusiju o svakome od ovih elemenata pogledajte Opće napomene br. 14 stavak 52 ff.

- a) Mišljenje djeteta
- b) Identitet djeteta
- c) Očuvanje porodičnog okružja i održavanje odnosa
- d) Briga, zaštita i sigurnost djeteta
- e) Stanje ranjivosti
- f) Pravo djeteta na zdravlje
- g) Pravo djeteta na obrazovanje

Standard 1.2 Pravo na saslušanje i primanje informacija

Kakav je standard?

Pravo na saslušanje i primanje informacija Pravo djece da izraze svoje mišljenje i da prime informacije se poštiva i ispunjava.

Zašto bi se ovaj standard trebao ispuniti?

Međunarodne zakonske obveze: Pravo djeteta na sudjelovanje je jedno od glavnih načela UN-ove Konvencije o pravima djeteta. Članak 12(2) tvrdi da bi se djetetu posebice trebala pružiti prilika da ga se sasluša u bilo kojem sudskom i administrativnom postupku koji utječe na njega.

Europske pravne odredbe:

- Uzimanje u obzir stavove djeteta
- Pružanje informacija
- Pravo na usmeni i pismeni prijevod
- Mogućnost da se zatraži saslušanje djeteta žrtve putem prikladnih komunikacijskih tehnologija

Smjernice: UN-ovo Vijeće o pravima djeteta naglašava da „dob ne bi trebala biti prepreka djetetovom potpunom pravu na sudjelovanje u sudskom procesu.“ Dijete koje je žrtva nasilja ima pravo da ga se sasluša prema članku 19 UN-ove Konvencije o pravima djeteta te je to pravo potvrđeno i razjašnjeno Konvencijom nekoliko puta. Konvencija o pravima djeteta pozvala je države da „osiguraju da mišljenja, potrebe i interesi djece žrtava seksualnog ili drugog nasilja budu prezentirani i razmotreni u postupcima koji utječu na njihove osobne interese.“ Pri tome, „države moraju poduzeti sve nužne mjere da osiguraju da pravo na saslušanje bude provedeno uz potpunu zaštitu djeteta.“ Mjere bi trebale biti

provedene kako bi se izbjegla ponovna traumatizacija djeteta, npr. izbjegavanje ponavljanja svjedočenja i korištenja snimljenih intervjua. (Dan glavne rasprave o pravu djeteta na saslušanje).

Također pogledajte Smjernice Europskog Vijeća o Pravosuđu prilagođenom djeci (2010) Ch. IV.D.3; CoE Rec. Socijalna skrb prilagođena djeci (2011.) 3. B i; Dokument Europske komisije za razmatranje predlaže 10 načela za integrirani sustav zaštite djece, uključujući načelo 1.

Istraživanje i iskustvo: Pravo na primanje informacija i na saslušanje su temeljni aspekti multidisciplinarnog i međuagencijskog procesa. Sistematsko saslušanje djetetovog mišljenja će omogućiti dublje razumijevanje djetetovih želja i potreba te će olakšati određivanje najboljeg interesa djeteta kao i prikladno i održivo djelovanje, uključujući primjerice liječenje i terapiju. Pristup adekvatnim informacijama je preduvjet značajnom sudjelovanju. To će također osnažiti dijete te mu pomoći da preuzme kontrolu nad situacijom.

Djeca mogu dati neprocjenjive povratne informacije koje će učiniti da okruže, proces i intervencije ponuđene u službi budu prilagođene djeci i prikladne djetetovim željama i potrebama, ako im se pruži prilika da iskažu mišljenje o vlastitim iskustvima u službi.

U nedavnoj anketi koju je provela Agencija za temeljna prava, baziranoj na intervjuima s 392 djece u 9 država članica EU, djeca ističu važnost vlastitog prava na saslušanje uz razumijevanje i poštivanje, s naglaskom na potrebu za jasnim i praktičnim smjernicama kao i za obučavanjem svih profesionalaca koji dolaze u kontakt s djecom.³³

³³ Pravo prilagođeno djeci: Perspektive i iskustva djece uključene u sudske postupke kao žrtve, svjedoci ili stranke u devet država članica EU-a (Agencija EU-a za temeljna prava, veljača 2017) <http://fra.europa.eu/en/press-release/2017/child-friendly-justice-childs-perspective>

"Važno je biti saslušan i znati da će to učiniti razliku"—16-godišnja cura, žrtva seksualnog nasilja

"Nisam dobila gotovo nikakve informacije oko toga jer moji udomitelji sve zataškavaju" —15-godišnja cura, žrtva seksualnog nasilja³⁴

Primjeri pokazatelja i/ili dokaza da su standardi ispunjeni

- Osoblje se obučava kako komunicirati, slušati i dijeliti informacije s djecom, prilagođeno njihovoj dobi i razvoju;
- Forenzički intervjui se provode na način koji pomaže djetetu da iskoristi pravo na saslušanje u sudskim procesima (također vidi Standard 6 o Forenzičkim intervjuima);
- Djeca i njihovi roditelji/skrbnici koji nisu u prekršajnom postupku mogu utjecati na vrijeme, lokaciju i plan izvođenja intervencija kao što su liječenje i terapija;
- Djeci se pruža prilika da daju povratnu informaciju o svojim iskustvima u službi;
- Informacije su rutinski i sistematski dostupne djeci i njihovim skrbnicima, prilagođene njihovoj dobi i razvoju;
- Djeca i skrbnici primaju informacije na jeziku kojeg razumiju;
- Pravo na saslušanje i primanje informacija poglavito se osigurava djeci s posebnim potrebama ili invaliditetom.

Saznajte više

Za više informacija o tome kako ovi standardi mogu biti provedeni u smislu prikupljanja perspektiva djece o svojim iskustvima u Barnahus-u, pogledajte *Standard 1.2. Alat za sudjelovanje djeteta*, koji nudi smjernice i odabir primjera upitnih anketa.³⁵

³⁴ Citati iz: Perspektive i iskustva djece uključene u sudske postupke kao žrtve, svjedoci, ili stranke u devet zemalja članica EU-a (Agencija EU-a za temeljna prava, veljača 2017) <http://fra.europa.eu/en/press-release/2017/child-friendly-justice-childs-perspective>

Standard 1.3 Izbjegavanje nepravovremenog kašnjenja

Kakav je standard?

Izbjegavanje nepravovremenog kašnjenja: Mjere se poduzimaju da bi se izbjeglo kašnjenje, što osigurava da se forenzički intervjui, određivanje zaštite djeteta i procjena mentalnog zdravlja kao i liječnički pregled održe unutar predviđenog vremenskog razdoblja te da djeca imaju korist od pravovremenih informacija.

Zašto bi se ovaj standard trebao ispuniti?

Europske pravne odredbe:

- Ne bi se smjelo dopustiti neopravdano kašnjenje između izvještavanja o činjeničnom stanju i početka intervjua
- Pojedinačna procjena okolnosti svakog djeteta i potreba članova obitelji koji nisu počinitelji kaznenog djela
- Pružanje informacija
- Pružanje pomoći i podrške

Smjernica: UN-ova Komisija o pravima djeteta tvrdi da učinkovita pomoć nalaže da djelovanje, koje je određeno participativnim procesom, ne smije podleći nepravovremenskom kašnjenju. Također pogledajte Smjernice o Socijalnoj službi prilagođenoj djeci (2010), Ch. IV.D.4.

Istraživanje i iskustvo: Izbjegavanje nepravovremenog kašnjenja je temeljno načelo zaštite djeteta te kriminalističkog istraživanja prilagođenog djeci. Učinkovito međuagencijsko djelovanje se također oslanja na izbjegavanje nepravovremenog kašnjenja kako bi svaka agencija mogla svoje poslove obavljati pravovremeno. Ovo ima pozitivan

učinak na dobrobit djeteta te može poboljšati ishod kriminalnog istraživanja i sudskog procesa. Na primjer, izbjegavanje nepravovremenog kašnjenja između izvještavanja i forenzičkog intervjua može olakšati djetetu da ispriča svoju priču te da se prisjeti detalja, na taj način poboljšavajući kvalitetu i vrijednost djetetovog svjedočenja. Takvo postupanje također može smanjiti rizik izlaganja djeteta pritisku povlačenja izjave. Omogućava i rano otkrivanje potencijalno potrebne zaštite bez kontaminacije dokazne vrijednosti djetetovog iskaza. Zauzvrat osigurava i da ne dolazi do kašnjenja u zaštiti djeteta od daljnjeg izlaganja nasilju. Medicinski pregled obavljen na vrijeme može pomoći da se otkriju i dokumentiraju fizički tragovi nasilja te na taj način usmjeriti proces liječenja kao i sudske procese. Također može ubrzati početak terapijskih usluga.

„Samo sam željela da se sve završi. Ali trajalo je jako dugo i sve su nas učestalije posjećivali govoreći da će se još odužiti ... Htjela sam da sve završi i da mi se život vrati u normalu. Ali to je potrajalo još mjesecima. „ —12-godišnja djevojčica, žrtva seksualnog nasilja³⁵

Primjeri pokazatelja i/ili dokaza da su standardi ispunjeni

- Podaci se prikupljaju da bi se podržalo praćenje vremenskog ograničenja pojedinačnih slučajeva kao i sveukupna učinkovitost u izbjegavanju nepravovremenog kašnjenja;
- Zajedničko savjetovanje za pripremu forenzičkog intervjua se odvija što je ranije moguće da bi se izbjeglo odgađanje intervjua;
- Tužilac koji vodi uvodnu kaznenu istragu promatra forenzički intervju u susjednoj sobi kako ne bi došlo do kašnjenja pri pristupanju bitnim informacijama;

- Socijalni radnici promatraju forenzički intervju u susjednoj sobi kako bi se udovoljilo potrebama za dobrobit djeteta bez kašnjenja;
- Osoblje Barnahusa-a je dostupno tijekom forenzičkog intervjua da bi se osigurala izravna krizna intervencija u slučaju potrebe;
- Odmah nakon forenzičkog intervjua slijedi zajednički sastanak kako bi se svima razjasnili sljedeći koraci, uloge i odgovornosti;
- Kontrolne liste se koriste tijekom međuagencijskih sastanaka prije i nakon forenzičkog intervjua kako bi se izbjegli propusti te se poduzelo prikladno djelovanje;
- Procjena potrebe za medicinskim pregledom odvija se bez kašnjenja. Ukoliko je potreban medicinski pregled najbolje bi ga bilo obaviti isti dan kao i forenzički intervju u prostorijama Barnahusa;
- Procjena potrebe za terapijskim uslugama, uključujući kriznu potporu, se izvršava pravovremeno.

Kvantitativni indikatori

- Vrijeme proteklo između objavljivanja podataka ili prijavljene sumnje i pokretanja procjene o zaštiti djeteta;
- Vrijeme proteklo između objavljivanja podataka ili prijavljene sumnje i prvog međuagencijskog sastanka;
- Vrijeme proteklo između međuagencijskog sastanka i forenzičkog intervjua;
- Vrijeme proteklo između objavljivanja podataka ili prijavljene sumnje i forenzičkog intervjua;
- Vrijeme proteklo između objavljivanja podataka ili prijavljene sumnje i procjene mentalnog zdravlja;
- Vrijeme proteklo između objavljivanja podataka ili prijavljene sumnje i medicinskog pregleda;

³⁵ Citat iz: Pravo prilagođeno djeci: Perspektive i iskustva djece uključene u sudske postupke kao žrtve, svjedoci, ili stranke u devet zemalja članica EU-a (Agencija EU-a za temeljna prava, veljača 2017) <http://fra.europa.eu/en/press-release/2017/child-friendly-justice-childs-perspective>

- Vrijeme proteklo između objavljivanja podataka ili prijavljene sumnje i medicinske intervencije/intervencije za mentalno zdravlje djeteta te obitelji, skrbnika i pružatelja potpore koji nisu u prekršajnom postupku.
- Vrijeme proteklo između pokretanja preliminarne kaznene istrage i odluke da se pokrene sudska tužba;
- Vrijeme proteklo između pokretanja preliminarne kaznene istrage i sudskog procesa.

Standard 2: Multidisciplinarna i međuagencijska suradnja u Barnahusu

Kakav je standard?

2.1 Fomalni status:Barnahus je fomalno ugrađen u nacionalni ili lokalni rad socijalne službe, provedbu zakona/sudski sustav ili državni zdravstveni sustav. Barnahus može djelovati kao samostalna služba ukoliko uživa zakonski autoritet te ukoliko je priznat od strane državne i lokalne vlasti, uključujući i formalni mandat za suradnju s relevantnim javnim agencijama.

2.2 Organizacija multidisciplinarne i međuagencijske suradnje u Barnahus-u:Ovakva suradnja je strukturirana i transparentna, uključuje jasno definirane uloge, mandate, mehanizme koordinacije, budžet i mjere za praćenje i evaluaciju koje pridonose efikasnosti samog procesa te osiguravaju kontinuiranost i stabilnost.

2.3 Postupak i obavljanje multidisciplinarne i međuagencijske suradnje u Barnahus-u:Multidisciplinarna/međuagencijska intervencija započinje donošenjem izvješća te je usmjerena putem suradničke intervencije preko niza slučajeva.

Zašto bi se ovaj standard trebao ispuniti?

Europske pravne odredbe:

Multidisciplinarnost/koordinacija/suradnja

Smjernice:UN-ova Komisija o pravima djeteta promovira djelotvorno postupanje, uključujući među-sektorsku koordinaciju, pod mandatom protokola i memoranduma o razumijevanju. Također pogledajte Smjernice Vijeća Europe o pravosuđu prilagođenom djeci (2010) Ch.IV.5; CoE Rec. Socijalna skrb prilagođena djeci (2011) Ch.V.E i; Dokument

Europske komisije za razmatranje predlaže 10 načela za integrirani sustav zaštite djeteta.

Istraživanje i iskustvo:Strukturirana organizacija s jasno definiranim ulogama, mandatima, koordinacijom mehanizama, budžetom, mjerama za praćenje i evaluaciju pridonosi efikasnom i suradničkom međuagencijskom timu, međusobnom poštivanju uloga i zajedničkom osjećaju odgovornosti. Formalni ugovori koji pokrivaju ključne elemente osiguravaju kontinuitet i obavezu od strane vodstva svake agencije. U Danskoj su značajke Barnahus-a regulirane zakonom, uključujući uloge i dužnosti osoblja, prostor, financiranje, vrste suradnje te prikupljanje podataka. Podrška stalnog člana osoblja imenovanog za koordinaciju operacija kao i intervencija međuagencijskog tima može osigurati kontinuitet procesa te njegovo odvijanje bez poteškoća. Koordinator može nadgledati članove tima kako bi ispunili svoje dužnosti te otkriti probleme u multidisciplinarnom i međuagencijskom procesu u ranoj fazi. Nadalje, koordinator može igrati važnu ulogu u planiranju i održavanju rutine i proceduralnog postupanja.

Primjeri pokazatelja i/ili dokaza da su standardi ispunjeni

Službeni status

- Barnahus priznaje i uređuje nacionalna ili lokalna socijalna služba ili služba za zaštitu djece, kaznenopravni sustav ili nacionalni zdravstveni sustav u okviru zakona ili fomalnog sporazuma;
- Nadležna tijela dodijelila su Barnahusu službene ovlasti za koordinaciju međuagencijske suradnje i pružanje multidisciplinarnih usluga.

Službeni međuagencijski temeljni sporazumi

- Službeni međuagencijski temeljni sporazum koji potpisuju ovlaštene predstavnici obvezuje nadležne agencije na multidisciplinarnu i međuagencijsku suradnju te pružanje usluge u Barnahusu;

- Službeni temeljni sporazum obuhvaća elemente kao što su svrha, ciljevi, obveze, uloge i odgovornosti, organizacija, financije, privatnost, razdoblje trajanja i upravljanje sukobima;
- Službeni temeljni sporazum obvezuje sve agencije na ravnopravno sudjelovanje u svrhu zaštite interesa djeteta u svim aspektima, uključujući zdravlje, zaštitu, prava i mentalno stanje djeteta;
- Službeni temeljni sporazum redovito se revidira i ažurira u skladu s izmjenama u zakonodavstvu te u procedurama i strukturama nadležnih agencija.
- Upravni odbor, koji čine predstavnici različitih agencija, nadgleda provedbu službenog temeljnog sporazuma i upravlja njome;
- Osoblje je upoznato sa službenim temeljnim sporazumom i obučeno za njegovu primjenu.

Koordinacija

- Kao Barnahusovi koordinatori, jedan ili više članova osoblja ovlašteno je za međuagencijsku koordinaciju;
- Uloga koordinatora jasno je definirana u opisu posla;
- Barnahusova međuagencijska skupina za suradnju redovito se sastaje kako bi raspravljala o aspektima povezanim s dnevnom međuagencijskom suradnjom u Barnahusu, uključujući rutine i protokole.

Proračun

Agencije koje sudjeluju obvezuju se u okviru službenog sporazuma da će doprinosti proračunu za osoblje i vođenje Barnahusa.

Zaštita djece i druge unutarnje politike

- U okviru ove usluge uspostavljeni su Politika zaštite djece i mehanizmi izvještavanja, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i četirima međunarodnim standardima zaštite djece: politika, ljudi, procedure i odgovonost.
- Osoblje se u radu oslanja na ključne unutarnje politike kao što su politika i procedure zaštite djece, kodeks ponašanja osoblja, politika dojavljivanja (tzv. zviždači), sigurnosne mjere i protokol za izvanredne situacije te postupanje u skladu s njima.

Uspostava i primjena Barnahusa u nordijskim zemljama³⁶

Danska

U Danskoj je donesen zakon kojim je propisana provedba i primjena Barnahusova modela na nacionalnoj razini prije same uspostave objekta:

„Područno općinsko vijeće uspostavlja dječju kuću u svakoj regiji radi ispitivanja okolnosti povezanih s djetetom ili mladom osobom ako je to dijete ili mlada osoba bila izložena zlostavljanju ili u slučaju bilo kakve sumnje na zlostavljanje.

(2) Ministar socijalne politike i unutarnjih poslova može odrediti pravila o uređenju, upravljanju, financijama, zadaćama i drugim stavkama povezanim s dječjim kućama.“³⁷

³⁶ Sažetak se bazira na: Bakketeig, Elisiv (2016). Barnahus model u nordijskim zemljama. Rad je predstavljen prilikom PROMISE regionalne konferencije i studijskog posjeta, Linköping 28.-29. Studenog 2016. Utemeljeno na: Johansson, Susanna, Kari Stefansen, Anna Kaldal & Elisiv Bakketeig (u tisku, 2017): Implementacija nordijskog Barnhaus modela: karakteristike i lokalne prilagodbe. U Johansson, S., Stefansen, K., Kaldal, A. & Bakketeig, E. (red.). Suradivanje protiv iskorištavanja djece: istraživanje nordijskog Barnhaus modela. London: Palgrave. Landberg, Åsa and Svedin, Carl Göran

(2013). Ljudi Barnahusa: Kvalitativna recenzija 23 švedska Barnahusa, Stockholm: Rädda Barnen. Informacija je dobivena od islandske vladine službe za zaštitu djece (veljača 2016).

³⁷ Konsolidacijski zakon o socijalnoj skrbi, §50 a.–(1), <http://english.sim.dk/media/14900/consolidation-act-on-social-services.pdf>

Nadalje, danska Uredba o Barnahusu uređuje upravljanje Barnahusom i njegove ključne značajke (vidjeti sažetak uredbe u nastavku). Nacionalni odbor za socijalnu skrb izdao je i odgovarajuće standarde kvalitete.

Island

U Islandu je Barnahus uspostavljen bez zakonskih odredbi na temelju neslužbenog sporazuma između agencija koje u njemu sudjeluju. Danas je Državna agencija za zaštitu djece (Barnaverndarstofa) ovlaštena da „vodi posebne centre za skrb s ciljem promicanja interdisciplinarne suradnje i jačanja koordinacije agencija koje se bave zaštitom djece“³⁸

Nadalje, Zakon o kaznenom postupku (br. 88/2008) propisuje da se saslušanje djece do 15 godina starosti koja su žrtve provodi pod nadležnosti suca „u objektu posebno namijenjenom za takve svrhe“³⁹ i uz podršku za to obučene osobe⁴⁰. Odredbe tog zakona o kaznenom postupku suci obično tumače u smislu da je djecu mlađu od 15 godina potrebno saslušati u Barnahusu.

Norveška

U Noveškoj je Barnahus inicijalno uspostavljen bez službenog zakonodavnog okvira. Danas je Zakonom o kaznenom postupku i Uredbom o potpomognutim obavijesnim razgovorima policiji i tužiteljstvu propisana upotreba Barnahusa.⁴¹

Švedska

U Švedskoj je Barnahus uspostavljen bez službenog zakonodavnog okvira. Trenutačno ne postoji zakon kojim se propisuje upotreba Barnahusa.

Međutim, Nacionalna policijska služba zajedno s Tužiteljstvom, Nacionalnim odborom za sudsku medicinu i Nacionalnim odborom za zdravstvenu skrb izdala je nacionalne smjernice i standarde koje je potrebno ispuniti kako bi se zajedničke aktivnosti u dijeljenim prostorima mogle zvati Barnahus:

„Cilj je takvih zajedničkih aktivnosti djeci za koju se sumnja da su bila izložena kaznenim djelima omogućiti pravnu zaštitu, primjeren tretman i podršku te, ako je potrebno, hitnu kriznu i terapijsku intervenciju. U ovom procesu naglasak se stavlja na dobrobit djeteta. Dijete se obavještava o svim elementima koji utječu na njega i pruža mu se prilika da iznese svoje stavove u mjeri i na način koji mu njegova razina zrelosti dopušta. Istrage koje se istovremeno odvijaju u okviru pravnog sustava i sustava socijalne skrbi započinju što prije i provode se u što kraćem roku s obzirom na dobrobit djeteta i složenost situacije. Preliminarna se istraga završava, a odluka o podizanju optužnice donosi u što kraćem roku. Istrage podliježu zakonskim rokovima trajanja.“⁴²

Pojedinosti međuagencijske suradnje u Barnahusu većinom su uređene službenim sporazumima između agencija (vidjeti primjer za Barnahus Linköping).

³⁸ Zakon o zaštiti djece, čl. 7, https://eng.velferdarraduneyti.is/media/acrobat-en-skar_sidur/Child-Protection-Act-as-amended-2015.pdf

³⁹ Zakon o kaznenom postupku (br.88/2008), čl. 9

⁴⁰ Straffeprosessloven (Zakon o kaznenom postupku), 239, 239 a-f., <http://www.lovdato.no/>

⁴¹ Delredovisning av regeringsuppdrag avseende gemensamma nationella riktlinjer kring barn som misstänks vara utsatta för brott och kriterier för landets Barnahus (Rikspolisstyrelsen, Švedska, 2009

⁴² <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=158447>

Standard br. 3: Uključiva ciljana skupina

Kakav je standard?

3.1 Uključiva/široka definicija ciljane skupine: Barnahusova ciljana skupina uključuje svu djecu koja su žrtve i/ili svjedoci zločina koji uključuje sve oblike nasilja⁴³. Obitelj/njegovatelj koji nisu počinitelji kaznenog djela smatraju se sekundarnom ciljanom skupinom.

3.2 Nediskriminacija: Ulažu se posebni napor da se uključe sva djeca koja su žrtve i svjedoci neovisno o obliku nasilja.

Zašto bi se ovaj standard trebao ispuniti?

Međunarodne i regionalne pravne obveze: Nediskriminacija temeljno je načelo UN-ove Konvencije o pravima djeteta (članak 2. Konvencije) i ključna je za provedbu članka 19. Konvencije o pravima djeteta na zaštitu od nasilja

Europske pravne odredbe:

- Nediskriminacija
- Odredbe o identifikaciji žrtava, uključujući posebne odredbe o identifikaciji djece kao žrtava zločina, kao što je odredba o procjeni starosti, članovima obitelji

Smjernice: Odbor za prava djeteta ističe kako države stranke moraju poduzeti potrebne mjere kako bi svakom djetetu omogućile pravo na zaštitu od svih oblika nasilja „pri čemu se zabranjuje bilo kakva diskriminacija na osnovi rase, boje kože, spola, jezika, vjere, političkog ili

drugog svjetonazora, pripadnosti nacionalnoj, etničkoj ili društvenoj skupini, imovine, invaliditeta, obiteljskog podrijetla ili bilo kakvog drugog statusa djeteta ili njegovih roditelja ili zakonskih skrbnika“. Nadalje, države stranke moraju poduzeti aktivne mjere kako bi djeca koja se nalaze u potencijalno ranjivim situacijama imala pravo na jednaku zaštitu kao i ostala djeca (Opći komentar br. 13 Odbora za prava djeteta). Vidjeti i Smjernice Vijeća Europe o pravosuđu prilagođenom djeci (2010.) treće poglavlje točka D i Preporuke Vijeća Europe o socijalnoj skrbi prilagođenoj djeci (2011.) peto poglavlje točka B

Istraživanje i iskustvo: Barnahus može imati važnu ulogu u provedbi obveza država stranaka uključivanjem široke ciljane skupine u svoju misiju i pružanjem jednakih prava na svoje usluge svakom djetetu koje se upućuje Barnahusu.

Primjeri pokazatelja i/ili dokaza da su standardi zadovoljeni

Definicija ciljane skupine

- Ciljane skupine definirane su u Barnahusovoj izjavi o misiji službenom temeljnom sporazumu;
- Ciljane skupine obuhvaćaju svu djecu koja su žrtve ili svjedoci svih oblika nasilja, uključujući, ali ne ograničavajući se na, fizičko i psihičko zlostavljanje, obiteljsko nasilje, seksualno zlostavljanje i iskorištavanje, iskorištavanje u komercijalne svrhe, trgovanje ljudima, genitalno sakaćenje i zločine iz časti⁴⁴.

⁴³ Nasilje je ovdje definirano prema 19. članku Konvencije o pravima djeteta i općem komentaru br. 13 (2011) Odbora za prava djeteta UN-a: "svaki oblik fizičkog ili mentalnog nasilja, ozljede i iskorištavanja, zanemarivanja ili nemarnog ponašanja, maltretiranja ili izrabljivanja, uključujući seksualno zlostavljanje".

⁴⁴ Gdje je ciljna skupina definirana zakonodavstvom ili nacionalnim smjernicama, kao na primjer, u Danskoj i Švedskoj, pristup bi trebao biti garantiran barem za grupe obuhvaćene propisima. Sve bi službe trebale nastojati obuhvatiti široku ciljnu grupu, koja uključuje sve oblike zlostavljanja. Mnogo je službi, doduše, započelo s užom grupom, pokrivajući, na primjer, samo seksualno zlostavljanje i seksualno izrabljivanje te polako odmaklo prema pokrivanju dodatnih oblika nasilja.

Nediskriminacija

- Multidisciplinarna i međuagencijska pomoć pruža se svakom djetetu koje se upućuje u Barnahus. Procjene o zaštiti djece, kaznene istrage, liječnički pregledi i procjene duševnog stanja, krizne intervencije⁴⁶ i popratne aktivnosti uvijek se planiraju i izvode u okviru uske suradnje između nadležnih agencija.
- Usluge su dostupne svakom djetetu neovisno o mjestu stanovanja. Mobilni resursi i lokalne prostorije za saslušanje upotrebljavaju se prema potrebi, osobito prilikom početne istrage, kontinuirane krizne intervencije, terapije i popratnih aktivnosti;
- Barnahus je raspoloživ i dostupan djeci s posebnim potrebama i teškoćama u razvoju kako bi im se omogućio jednak pristup informacijama, smjernicama i prilikama da iznesu svoja mišljenja i iskustva u razgovorima.
- Usluge tumačenja dostupne su, prema potrebi, djeci i njegovateljima koji nisu počinitelji kaznenog djela kako bi im se omogućio jednak pristup informacijama, smjernicama i prilikama da iznesu svoja mišljenja i iskustva u razgovorima.

⁴⁵ Mogući razlozi za diskriminaciju uključuju, ali nisu ograničeni na: nacionalno ili etničko podrijetlo, rasu, jezik, vjeru, spol, seksualnu orijentaciju, socioekonomski status, invaliditet i status izbjeglice. Osobit trud mogao bi biti potreban za nalaženje naročito ugrožene djece.

⁴⁶ Neki oblici kriznih intervencija, kao hitna medicinska pomoć, mogli bi biti izvan okvira Barnahus pružanja usluge.

Standard br. 4: Okruženje⁴⁷ prilagođeno djeci

Kakav je standard?

4.1 Lokacija i dostupnost: Idealno je da se prostorije Barnahusa nalaze u samostojećoj zgradi smještenoj u okruženju bliskom djeci poput stambene četvrti. Prostorije se trebaju nalaziti u blizini javnog prijevoza. Prostorije trebaju biti lako dostupne svima, uključujući djecu s poteškoćama u razvoju i/ili posebnim potrebama.

4.2 Unutrašnje uređenje: Namještaj i materijali prilagođeni su djeci i obitelji te primjereni uzrastu, posebno u čekaonicama. Prostorije ne predstavljaju nikakvu fizičku opasnost za djecu različitih uzrasta i razvojnih faza, uključujući djecu s teškoćama u razvoju i/ili posebnim potrebama.

4.3 Privatnost: Barnahus je opremljen odvojenim, zvučno izoliranim, privatnim prostorijama koje osiguravaju privatnost.

4.4 Sprječavanje kontakta s osumnjičenim počiniteljem: Barnahus je uspostavljen kako žrtva i navodni počinitelj nikada ne bi došli u kontakt.

4.5 Soba za razgovor: Barnahus omogućuje međuagencijskom timu da promatra uživo razgovore u prostoriji odvojenoj od sobe za razgovor⁴⁸.

Zašto bi se ovaj standard trebao ispuniti?

Europske pravne odredbe:

- Razgovori se odvijaju u za to namijenjenim ili prilagođenim prostorijama

- Pravo na izbjegavanje kontakta između žrtve i počinitelja kaznenog djela

Smjernice: Smjernice Vijeća Europe o pravosuđu prilagođenom djeci (2010.) točka D.5 i Preporuke Vijeća Europe o socijalnoj skrbi prilagođenoj djeci (2011.) četvrto poglavlje točka B

Istraživanje i iskustvo: Okruženje i uređenje zgrade ključni su čimbenici koji svakom djetetu omogućuju pristup usluzi Barnahusa i štite njegovu privatnost i sigurnost. Pružanjem sigurnog i neutralnog okruženja prilagođenog djeci znatno se smanjuje razina anksioznosti te sprječava nastanak i ponovno proživljavanje traume. Okruženje prilagođeno djeci omogućuje svakom djetetu da slobodno iznese svoje iskustvo, što je ključno za očuvanje sigurnosti i zaštite djeteta, kao i da se utvrdi potreba za fizičkim i psihičkim oporavkom te osigura uspješna kaznena istraga i sudski proces.

Primjeri pokazatelja i/ili dokaza da su standardi zadovoljeni

Lokacija i dostupnost

- Barnahus se nalazi na području prilagođenom djeci, kao što je primjerice stambena četvrt, ili na strateškoj lokaciji (npr. u blizini bolnice);
- Javni prijevoz dostupan je u blizini Barnahusa;
- Barnahus je opremljen pristupnom rampom ili podiznom platformom.

Unutrašnje uređenje

- Djecu dočekuje prijateljski nastrojen član osoblja i nudi im napitak.
- Sadržaj, poput igračaka, časopisa i knjiga, te namještaj u čekaonici prilagođeni su potrebama mlađe i starije djece, djece s posebnim potrebama i teškoćama u razvoju;

⁴⁷ Pristupačno djeci u ovom slučaju označava usredotočeno na, prilagođeno i osjetljivo na specifične potrebe djece.

⁴⁸ Obitelj/roditelji/skrbnici nemaju dopuštenje praćenja razgovora s djetetom.

- Unutrašnjost je uređena u skladu s najboljim praksama kako bi se unutra zadržala lakša dostupnost sadržajima, na primjer u zgradi se nalazi samo jedan kat ili je ona opremljena dizalima, hodnici su otvoreni, a zahodi lako dostupni;
- Sigurnosne provjere zgrade izvode se redovito.

Privatnost

- Odvojene čekaonice stavljaju se na raspolaganje ako je potrebno zaštititi privatnost ili sigurnost djeteta ili ako su potrebne predstavnicima zakona u forenzičke svrhe;
- Sobe su zvučno izolirane;
- Lokacija i upute do nje su tajne.

Sprječavanje kontakta s osumnjičenim počiniteljem⁴⁹

- Usluge koje se osumnjičenim počiniteljima pružaju i razgovori koji se s njima obavljaju odvijaju se na drugoj lokaciji;
- Ako osumnjičeni počinitelj ima pristup uslugama u istoj zgradi;
- Odvojeni su ulazi i prostorije za djecu i obitelji/njegovatelje koji nisu prijestupnici od onih za osumnjičene počinitelje;
- Sastanci s djecom i osumnjičenim počiniteljima zakazuju se kako ne bi došlo do međusobnog kontakta.

Soba za razgovor

- Sobe za razgovor i promatranje jesu odvojene, ali povezane interfonskim audiovizualnim sustavima;
- Promatranje intervjua odvija se na zaslону u susjednoj sobi za promatranje;
- Soba je udobna i prilagođena djeci. Namještena je i uređena tako da se izbjegnu moguće distrakcije;

- Kamera je postavljena kako bi mogla pratiti dijete i njegove pokrete rukama ako crta ili nešto pokazuje.

⁴⁹ Terapeutski sastanci u ponekim slučajevima mogu biti održani u prostoriji sastanka uključujući počinitelja i dijete, ako je procijenjeno da je to u najboljem interesu djeteta. Sigurnost i dobrobit

djeteta primarna su preokupacija. U slučajevima seksualnog zlostavljanja i teškim slučajevima drugih oblika nasilja, počinitelju nije ni pod kojim uvjetom dopušten ulazak u Barnahus prostorije.

Standard br. 5: Međuagencijsko upravljanje slučajevima⁵⁰

Kakav je standard?

5.1 Službene procedure i rutine: Međuagencijska analiza i planiranje slučaja temelj su rada Barnahusova tima i nadležnih agencija u Barnahusu, a formalizirani su u okviru zajednički dogovorenih procedura i rutina.

5.2 Kontinuirano planiranje i analiza slučaja: Analiza slučaja i planiranje sastanaka, koji uključuju nadležne agencije u međuagencijskom timu, odvijaju se redovito u Barnahusu.

5.3 Kontinuirano praćenje slučaja: Barnahus članovima međuagencijskog tima osigurava kontinuiranu dokumentaciju i pristup relevantnim informacijama o slučaju i o napretku sve do zaključenja slučaja.

5.4 Osoba koja pruža podršku⁵¹: Imenovana, obučena osoba ili član Barnahusova tima nadzire multidisciplinarni pristup kako bi se osigurala neprekidna podrška i popratne aktivnosti za dijete i članove obitelji/njegovatelje koji nisu počinitelji kaznenog djela.

Zašto bi se ovaj standard trebao ispuniti?

Europske pravne odredbe:

- Pri primjeni obveza Direktive o procjeni pojedinaca, koja proučava okolnosti u kojima se zateklo svako dijete i potrebe članova obitelji koji

nisu počinitelji kaznenog djela, prvenstveno treba dati prednost njihovim najboljim interesima

- Multidisciplinarstvo/usklađivanje/suradnja
- Odredbe kruga povjerenja

Smjernice: Odbor UN-a za prava (CRC) djeteta naglašava učinkovite postupke za primjenu prava djeteta na zaštitu od nasilja (čl. 19 UNCRC-a), uključujući međusektorsko usklađivanje, koje je kao potrebno propisano protokolima i memorandumom o razumijevanju. Konvencija o pravima djeteta (CRC) navodi i da „stručnjaci koji rade u sustavu zaštite djece moraju biti osposobljeni u pogledu suradnje između agencija i protokola za suradnju.” Postupak će uključivati sljedeće: (a) participativnu, multidisciplinarnu procjenu kratkoročnih i dugoročnih potreba djeteta, njegovatelja i obitelji, koja potiče i pridaje neminovnu važnost stavu djeteta, kao i stavu njegovatelja i obitelji, (b) dijeljenje rezultata procjene s djetetom, njegovateljima i obitelji, (c) upućivanje djeteta i obitelji na razne usluge koje će ispuniti odgovarajuće potrebe i (d) daljnje praćenje i evaluaciju primjerenosti intervencije. (Opći komentar br. 13). Pogledajte i smjernice Vijeća Europe o pravosuđu prilagođenom djeci (2010.), poglavlje 4.(a) točka 5 i Preporuku Vijeća Europe. Socijalna skrb prilagođena djeci (2011.) V. E, Hd i J.

Istraživanje i iskustvo: Međuagencijsko planiranje slučaja, potpomognuto procedurama i protokolima, važno je za osiguravanje multidisciplinarnih, koordiniranih, učinkovitih i relevantnih intervencija međuagencijskog tima i nadležnih agencija. Praćenje i revidiranje slučaja timu omogućuje, u najvećoj mogućoj mjeri i u skladu s pravnim zahtjevima i najboljim interesom djeteta, prikupljanje i dijeljenje informacija u svrhu savjetovanja

⁵⁰ Međuagencijsko planiranje, analiza i praćenje slučaja mogu biti oblikovani prema ograničavanju dijeljenja informacija nacionalnom zakonodavstvu, ili manjak zakona, što omogućava i nalaže službama specifične informacije slučaja. Visok stupanj integracije zahtjeva jasan i pažljiv pristup obvezi o povjerljivosti i može zahtijevati pristupanje "korak po korak" kako bi osigurao ispravnu razmjenu informacija. Također, može biti nužno pronaći rješenja kao što su međuagencijski protokoli o zaštiti

osobnih podataka, kako bi se riješila zakonska ograničenja i/ili propisi koje su stručne organizacije nametnule pripadajućim stručnjacima, a kako bi podijelili određene informacije specifične za slučaj.

⁵¹ Ovu zadaću obavljaju uglavnom socijalne službe/službe za zaštitu djece u ulozi voditelja slučaja, kada su prisutni u Barnahusu. Kada socijalne službe/službe za zaštitu djece nisu prisutne, ovu zadaću mogu preuzeti članovi tima koji su odgovorni za suradnju sa lokalnom socijalnom službom/službom za zaštitu djece.

o određenim slučajevima i njihovog preispitivanja tijekom svih faza istražnog i sudskog procesa. Nadalje, praćenje slučaja međuagencijskom timu omogućuje praćenje napretka i ishoda slučajeva upućenih na službu. Odgovarajuća potpora žrtvama i popratne aktivnosti koje tijekom procesa provodi imenovani stručnjak mogu pomoći ublažiti anksioznost i traumu djeteta i obitelji/njegovatelja koji nisu počinili kazneno djelo. Ključni je dio potpore žrtvama osigurati da su djetetu i njegovateljima koji nisu počinili kazneno djelo u svakom trenutku dostupne sve informacije te da je stavu djeteta pridana odgovarajuća važnost. To također doprinosi osiguravanju da se cijeli postupak vodi najboljim interesom djeteta i da se osiguraju najbolji mogući kratkoročni, srednjoročni i dugoročni ishodi za dijete. Djeci i njihovim obiteljima/njegovateljima koji nisu počinitelji kaznenog djela mogu trebati smjernice i potpora u pogledu jačanja njihove mogućnosti pružanja potpore djetetu, razumijevanja sudskih procesa, prava djeteta i terapija koje su dostupne.

Primjeri pokazatelja i/ili dokaza da su standardi zadovoljeni

Formalne procedure i rutine

- Barnahus ima formalne procedure za upravljanje slučajem, uključujući planiranje sastanaka, dokumentacije i naknadnog praćenja;
- Uspostavljen je protokol za potporu međuagencijskom timu u pogledu zaštite privatnosti i podataka.
- Uspostavljen je sustav za procjenu utjecaja multidisciplinarnog pristupa na dijete.
- Reviziju slučaja i planiranje koordinira i omogućuje nadležni član osoblja Barnahusa;

- Osoblje je upoznato s procedurama i rutinama te je prošlo obuku.

Međuagencijsko planiranje i revizija slučaja

- U Barnahusu se održava prvi sastanak radi planiranja multidisciplinarnih intervencija i koordinacije postupanja, uključujući sve nadležne agencije;
- Popratni sastanak u Barnahusu održava se nakon forenzičkog razgovora i liječničkog pregleda, a sudjeluju svi stručnjaci koji su dio slučaja kako bi bili obaviješteni o otkrićima te radi planiranja i koordinacije daljnjih intervencija;
- U Barnahusu se održavaju redoviti sastanci između nadležnih agencija radi revizije slučaja, razmjene novih informacija i procjene učinka multidisciplinarnih i međuagencijskih intervencija;
- Revizija slučaja uključuje sve agencije podjednako i nijedna agencija ne vodi reviziju na štetu drugih disciplina.
- U slučajevima kada dijete ima poteškoće u učenju ili posebne potrebe, za planiranje svih usluga, uključujući forenzički razgovor, liječnički pregled i terapiju, konzultiraju se stručnjaci sa stručnim znanjem i, ako je moguće, stručnjak koji već otprije poznaje dotično dijete.

Kontinuirano praćenje slučaja

- Barnahus sistematično dokumentira informacije koje se tiču određenog slučaja, uključujući, između ostalog: demografske podatke žrtve i obitelji, forenzičke razgovore i redovitu prisutnost na njima, broj održanih sastanaka o multidisciplinarnoj reviziji slučaja, prisustvo članova agencija tim sastancima, terapijska izvješća i medicinska izvješća kada je to moguće.⁵²

⁵² Socijalne službe/službe za zaštitu djece obično sakupljaju sve relevantne informacije, uključujući medicinska izvješća, policijska izvješća i intervencije za zaštitu djece. Zahtjeva se od svih službi dijeljenje informacija sa socijalnim službama/službama za zaštitu djece.

Osoba koja pruža podršku

- Djeci i njegovateljima se tijekom cijelog istražnog i sudskog procesa pruža kontinuirana podrška i redovite informacije;
- Praćenje nakon okončanja sudskog procesa i liječenja oganizira se prema potrebama djeteta i obitelji/njegovatelja⁵³;
- Određena, obučena osoba ili član međuagencijskog tima nadzire muldisciplinarn pristup kako bi se osiguralo da je djetetu i obitelji/njegovateljima koji nisu počinitelji kaznenog djela pružena kontinuirana podrška i praćenje.
- Ako ulogu osobe koja pruža podršku ili koordinira ima mjerodavno tijelo koje nije prisutno u službi, član tima u službi odgovoran je za surađivanje s tim mjerodavnim tijelom, odnosno za osiguravanje odgovarajućeg kontakta i praćenja.

Regulacija razmjene informacija u Barnahusu prema danskom zakonu

Tijekom razmatranja slučaja u kojem se koristi dječja kuća, usp. odjeljak 50a, „osoblje dječje kuće, policija i tužiteljska služba, kao i zdravstvene službe, ovlašteni profesionalni zdravstveni djelatnici i općinske vlasti zadužene za zadatke koji se tiču socijalno ugrožene djece i mladih mogu međusobno razmjenjivati informacije o strogo privatnim aspektima osobnih i obiteljskih okolnosti djeteta ili mlade osobe ako je takva razmjena informacija neophodna kada je u pitanju zdravlje i razvoj djeteta ili mlade osobe.” članak 50. stavka 1 točka (c) pročišćenog teksta Zakona o socijalnim službama

Uloge i funkcije nadležnih agencija tijekom međuagencijskih sastanaka – Barnahus Linköping

Barnahus

Predsjeda međuagencijskim sastankom. Odgovoran je na sastanku osigurati zajedničko ocjenjivanje na temelju odgovarajućih informacija nadležnih agencija. Odgovoran je osigurati da između agencija postoji sporazum u pogledu kontinuiranog planiranja slučaja. Djeluje kao tajnik i prenosi bilješke sa sastanka agencijama koje u njemu sudjeluju.

Odjel za pedijatriju u bolnici

Pridonosi medicinskim stručnim mišljenjem. Provodi početnu procjenu potrebe za medicinskim pregledom. Dijele informacije o mogućem prethodnom poznavanju djeteta.

Agencija za dječju i adolescentnu psihijatriju

Pridonosi stručnim znanjem vezanim za dječju psihijatriju. Provodi početnu procjenu slučaja u pogledu potrebe za kriznom potporom i terapijskim intervencijama. Dijele informacije o mogućem prethodnom poznavanju djeteta.

Policija i tužitelj

Pridonose stručnim znanjem na području kaznenih i pravosudnih postupaka. Provode početnu procjenu potrebe za pokretanjem kaznene istrage.

Socijalne službe

Pridonose stručnim znanjem na području psihosocijalnih problema. Provode početnu procjenu slučaja u pogledu pitanja zaštite djeteta i

⁵³ Lokalne socijalne službe/službe za zaštitu djece obično pružaju kontinuiranu potporu i pomoć i praćenje slučaja. Kada je socijalna služba/služba za zaštitu djece prisutna u Barnahusu, ona preuzima

ulogu voditelja slučaja i osigurava cjelokupnu koordinaciju i praćenje. Voditelj slučaja vodi računa i o provođenju ključnih principa te o poštivanju prava djece tokom čitavog trajanja procesa.

intervencija. Diješe informacije o mogućem prethodnom poznavanju djeteta.

Stalni program za međuagencijske sastanke u Stockholmu, Barnahus

Uvod i okvir sastanka

- Predstavljanje sudionika: ime i agencija
- Dokumentacija sa sastanka: uobičajene bilješke sa sastanka ili od svake agencije zasebno
- Pitanja povjerljivosti: je li bilo koja agencija koja sudjeluje na sastanku obvezana čuvati povjerljivost informacija - kratke informacije

Svrha sastanka

- Razmjena informacija i zajedničko planiranje
- Osiguravanje da su perspektiva i najbolji interesi djeteta u prvom planu
- Određivanje posebne svrhe u vezi sa slučajem

Pozadina slučaja i prethodno znanje o njemu

- Socijalne službe: prethodna istraga o nasilju u obitelji
- Prethodne intervencije i rezultati
- Policija/tužitelj: postoje li raniji policijski izvještaji o nekome u obitelji koji se odnose, primjerice, na nasilje, zloupotrebu opojnih sredstava ili na druge ozbiljne zločine?
- Revizija potencijalnih dnevnika o slučaju koje su vodili tim za zaštitu djeteta i agencija za dječju i adolescentnu psihijatriju

Planiranje forenzičkog razgovora unaprijed

- Koje su radnje poduzele nadležne agencije od podnošenja policijskog izvještaja?
- Dan forenzičkog intervjua (datum i vrijeme)
- Pravni zastupnik i osoba koju dijete poznaje i koja će dijete dopratiti do Barnahusa

- Posebne karakteristike i situacija djeteta, kao što su jezik, posebne potrebe, situacija kod kuće
- Prisutnost agencije za dječju i adolescentnu psihijatriju u sobi za promatranje

Planiranje nakon forenzičkog razgovora - stvari koje je potrebno odmah uzeti u obzir

- Procjena zaštite djeteta - različiti scenariji
- Na koji će se način obavještavati njegovatelj djeteta?
- Planiranje potencijalnog spajanja djeteta s roditeljima/njegovateljima nakon intervjua
- Stavovi tužitelja i policije o sljedećim koracima
- Krizna intervencija
- Liječnički pregled
- Tko će djetetu prenositi informacije o odlukama i radnjama - Konvencija o pravima djeteta (CRC) čl. 12

Ostala pitanja

- Postoje li braća ili sestre koji su možda svjedočili nasilju?
- Ostalo, uključujući potencijalnu potrebu za prijevodom

Sažetak međuagencijskog sastanka

- Sažetak sastanka
- Ako je potrebno promijeniti stavke planiranja, moraju se obavijestiti sve agencije

Standard 6. Forenzički intervjui⁵⁴

Kakav je standard?

6.1. Praksa i protokoli temeljeni na dokazima: forenzički razgovori provode se u skladu s praksama i protokolima temeljenima na dokazima, čime se osigurava kvaliteta i količina prikupljenih dokaza. Glavni cilj razgovora je sprječavanje ponovnog traumatiziranja i poticanje slobodnog govora djeteta u što je više detalja moguće, pridržavajući se pravila o dokaznom postupku i prava na obranu.

6.2. Specijalizirano osoblje: forenzičke razgovore obavljaju specijalizirani članovi tima koji prolaze redovitu obuku o provođenju forenzičkih razgovora.

6.3. Lokacija i snimanje: forenzički razgovori provode se u Barnahusu. Razgovori se audiovizualno snimaju radi sprječavanja opetovanog ispitivanja različitih stručnjaka koji trebaju pristup informacijama koje je dijete otkrilo.

6.4. Prisutnost članova multidisciplinarnog i međuagencijskog tima: forenzički razgovor provodi samo jedan stručnjak. Svi relevantni članovi multidisciplinarnog i međuagencijskog tima mogu promatrati forenzički razgovor - u susjednoj sobi ili kasnije mogu pogledati snimku. Postoji sustav interakcije između osobe koja vodi razgovor i promatrača kako bi bilo moguće djetetu postaviti pitanja preko osobe koja vodi razgovor.

6.5. Poštivanje prava osuđenika na pravedno suđenje i „načelo ravnopravnosti stranaka“: postoje mehanizmi koji obrani dozvoljavaju postavljanje pitanja djetetu koje je žrtva/svjedok preko osobe koja vodi

razgovor. Ako optužena osoba ima zakonsko pravo na praćenje djetetova svjedočenja, to se odvija putem audiovizualnog prijenosa kako bi se spriječio potencijalan kontakt između optužene osobe i djeteta.

6.6. Prilagodba razgovora djetetu: razgovor je prilagođen dobi, razvoju i kulturološkoj pozadini djeteta te se u obzir uzimaju posebne potrebe, što uključuje prijevod. To može uključivati skraćivanje trajanja razgovora što je više moguće, dopuštanje pauza i, u nekim slučajevima, obavljanje razgovora u nekoliko sesija. Broj razgovora ograničen je na minimalan potreban za kaznenu istragu. Ako je potrebno obaviti više razgovora, obavlja ih isti stručnjak.

Zašto bi se ovaj standard trebao ispuniti?

Europske pravne odredbe:

- Pružanje informacija
- Pravo na usmeni i pismeni prijevod
- Uspostavljaju se prilagođene procedure tijekom istrage i sudskih procesa u kojima se obavljaju razgovori s djecom, a kada je to potrebno, u prostorima prilagođenima u tu svrhu
- Intervjui se provode od strane profesionalnih osoba obučениh za tu svrhu ili uz njihovu pomoć
- Ako je to moguće i primjereno, sve intervju s djecom provode iste osobe
- Intervjue sa žrtvama spolnog nasilja, rodno uvjetovanog nasilja ili nasilja u bliskim odnosima provode osobe istog spola
- Broj intervju ograničen je onoliko koliko je to moguće, a provode se isključivo kada je to prijeko potrebno u svrhu istrage i postupaka

⁵⁴ Forenzički intervjui može biti definiran kao "izdvojeni razgovor, snimljeni intervjui razvijeni za dobivanje jedinstvenih informacija od strane djeteta ukoliko postoji sumnja o mogućnosti nasilja, ili ukoliko je dijete svjedok nasilja nad drugom osobom" (<http://www.nationalcac.org/forensic-interview-services>), ili "strukturirani razgovor s djetetom osmišljen za dobivanje detaljnih informacija

o mogućem događaju/događajima koje je dijete moglo doživjeti ili kojem je moglo svjedočiti". (http://www.smallvoices.org/what_we_do/forensic_interviews.html). Forenzički intervjui sakuplja informacije djeteta koje se odnose na, ili su prigodne za sud.

- Svi intervjui s djetetom žrtvom ili prema potrebi djetetom svjedokom mogu se audiovizualno snimati i takve snimke mogu se koristiti kao dokaz u kaznenom postupku na sudu
- Mogućnost da se zatraži saslušanje djeteta žrtve putem prikladnih komunikacijskih tehnologija
- Pravo na izbjegavanje kontakta između žrtve i počinitelja kaznenog djela
- Obuka i alati
- Multidisciplinarstvo/koordinacija/suradnja

Smjernice: Odbor UN-a za prava djeteta (CRC) ističe da „istragu slučajeve nasilja, neovisno o tome prijavi li ih dijete, zastupnik ili vanjska stranka, moraju provoditi kvalificirani stručnjaci koji su prošli sveobuhvatnu obuku usmjerenu na određenu ulogu te je potrebno primijeniti pristup koji se temelji na pravima djeteta i prilagođen je djeci”. Rigorozne, ali djeci prilagođene, istražiteljske procedure osigurat će da se nasilje ispravno identificira i pomoći će pružiti dokaze za administrativne, civilne, kriminalne te pravne postupke u svrhu zaštite djece. Iznimnu pozornost valja posvetiti tome da se dijete ne podvrgava daljnjem nanošenju štete tijekom postupka kaznene istrage. U tom smislu, sve su strane dužne poticati i pridati neminovnu važnost stavovima djeteta." (UNCRC Opća napomena br. 13). Nadalje, Komisija o pravima djeteta (CRC) ustanovljuje da, u slučaju kršenja dječjih prava, „Države moraju pridati posebnu pozornost kako bi djeci osigurale dostupnost njima učinkovitih procedura" (Opći komentar br. 5). Uz to, potiče države stranke "da prihvate i implemeniraju pravila i postupke za djecu žrtve fizičkog nasilja, seksualnog

zlostavljanja ili drugih nasilnih kriminalnih djela kako bi se osiguralo izbjegavanje ponavljanja svjedočenja i to upotrebom snimljenih razgovora kako bi se smanjila ponovna trauma" (Dan opće rasprave o pravu djeteta da ga se sasluša). Također pogledati smjernice Vijeća Europe u poglavlju o Pravosuđu prilagođenom djeci, pogl. IV.D.6 i dokument Europske Komisije o razmatranju koji predlaže 10 načela za integrirani sustav za zaštitu djece, Europska komisija, na primjer Načelo 1, 2 i 6.

Istraživanje i iskustvo: Istraživanje je pokazalo da ponavljano ispitivanje može biti jako traumatično za djecu i uzrok (ponovne) traumatizacije. Takve "ponovne traumatizacije" čak mogu imati štetnije učinke na djecu nego samo zlostavljanje. Posebne mjere stoga moraju biti poduzete kako bi se djeci pružile mogućnosti za svjedočenje u emocionalno i fizički sigurnom i povoljnom okruženju te kako bi se spriječila (ponovna) traumatizacija i osigurala uspješna kaznena istraga i sudski postupak. Istraživanje je isto tako pokazalo kako ponovljeno ispitivanje koje provode ljudi koji nisu posebno obučeni za forenzičko ispitivanje mogu iskriviti djetetov prikaz događaja sugestivnim pitanjima sa štetnim učincima na kriminalističku istragu. Stoga se moraju poduzeti koraci kako bi se osiguralo da forenzičko ispitivanje bude u skladu sa zahtjevima pravila o dokaznom postupku te da poštuje pravo na obranu kako bi prikupljeni dokazi bili valjani na sudu.⁵⁵

⁵⁵ Istraživanje koje se ovdje navodi dokumentirano je u nekoliko publikacija, uključujući, ali ne ograničeno na: Henry, Jim (1997). Nakon očitovanja slijedi sistematska intervencija zbog traume djece žrtava seksualnog zlostavljanja. Dnevnik interpersonalnog nasilja 1997 12: 499; Newgent, Rebecca A., Fender-Scarr, Lisa K. and Bromley, Jamie L. (2002). Ponovna traumatizacija uslijed seksualnog zlostavljanja djece: Druga povreda. Nacionalni institut za traume i gubitak kod djece, drugo izdanje, broj 2, jesen 2002; Newlin, Chris, Codisco Steele, Linda, Chamberlin, Andra, Anderson, Jennifer, Kenniston, Julie, Russell, Amy, Stewart, Heather and Vaughan-Eden, Viola (2014). Dječji forenzički intervjui: primjeri najbolje prakse. Ministarstvo pravosuđa SAD-a, Ured za pravosudne programe,

Ured za maloljetničko pravosuđe i prevenciju delinkvencije; Westcott Helen L. and Davies, Graham M (eds) (2002). Svjedočanstva djece: Priručnik psihološkog istraživanja i forenzičke prakse. Wiley serija o psihologiji zločina, zakonodavstva i prava, srpanj 2002; Jansson, Helene, Rath-je, Pia and Gade Hansen, Søren (2015). Iskustva djece koja svjedoče na sudu u slučajevima seksualnog zlostavljanja. Klinika za seksualnu medicinu u Psihijatrijskom centru Kopenhagen, Rigshospitalet centar Kopenhagen i Nacionalno vijeće za djecu, Danska.

Primjeri pokazatelja i/ili dokaza da su standardi zadovoljeni

Praksa i protokoli koji se temelje na dokazima

- Protokoli temeljeni na dokazima, kao NICHHD ili NCAC, upotrebljavaju se za sva forenzička ispitivanja i informativne razgovore;
- Osobe koje vode ispitivanja obučene su za provođenje praksi i protokola utemeljenih na dokazima;
- Dokazi koje prikupe osobe koje vode forenzičko ispitivanje dosljedno su prepoznati kao valjani na sudu.
- Specijalizirano osoblje

Forenzička ispitivanja i informativne razgovore provodi samo specijalizirano osoblje;

- Osoblje redovito prolazi obuku za provođenje forenzičkih ispitivanja;
- Osoblje redovito dobiva smjernice, nadzor i savjetovanje, uključujući i stručnu provjeru (također pogledati standard 9).

Lokacija i snimanje

- U Barnahusu su dostupne posebne sobe za forenzičke razgovore prilagođene djeci;
- Sobe za ispitivanje opremljene su kamerom i ozvučenjem, što omogućuje visokokvalitetno snimanje i prikaz forenzičkog pregleda uživo.
- Postoji audio-vizualni zapis svih intervjua;
- Snimke razgovora pohranjuju se na sigurnom mjestu s ograničenim pristupom.

Multidisciplinarna i međuagencijska prisutnost

- Intervju redovito provodi jedan stručnjak dok relevantni stručnjaci promatraju iz druge prostorije;

- Na raspolaganju su sadržaji za praćenje razgovora uživo na zaslonu u drugoj sobi.
- Na raspolaganju su sadržaji koji omogućuju promatračima da, ako je potrebno, izravno komuniciraju s ispitanikom putem slušalica;
- Forenzički ispitivači bi trebali biti obučeni kako koristiti usluge tumača tijekom razgovora;
- Ispitivač djetetu i tumaču objašnjava ulogu tumača. Ispitivač preporučuje bi li tumač trebao biti povezan telekomom ili biti prisutan u sobi za razgovore, kao i položaj tumača u sobi za ispitivanje. Tumačenje provjerava drugi tumač kako bi se osigurala točnost;
- Relevantna imigracijska nadležna tijela - djetetov zakonski skrbnik i drugi relevantni stručnjaci - promatraju istražne razgovore s djecom koja nemaju pratnju i djecom koja traže azil;
- Kontrolni popis vodi promatrački tim koji osigurava da svi jasno shvaćaju svoje uloge i odgovornosti;
- Obitelj i njegovatelji koji nisu počinitelji kaznenog djela ne smiju biti prisutni tijekom forenzičkog ispitivanja.

Prilagođeni djetetu

- Broj razgovora ograničen je na apsolutni minimum potreban za kriminalističku istragu.
- Isti stručnjak provodi razgovore ako je potrebno više razgovora;
- Razgovor je prilagođen situaciji i karakteristikama pojedinca u smislu dobi, razvoja, jezične, kognitivne i socijalne razine, kulturne pozadine, emocionalnog stanja;
- Istražuju se i zadovoljavaju posebne potrebe;
- Po potrebi se nude usluge tumača.

Poštujući pravo optuženika na pošteno suđenje i "načelo ravnopravnosti stranaka":

- Odvjetniku obrane nudi se mogućnost ispitivanja djeteta nakon otkrivanja informacija, na primjer kroz drugi razgovor s djetetom;

- Ako se zatraži drugi razgovor, ograničen je na dodatna pitanja i ne uključuje ponavljanje pitanja iz prvog razgovora;
- Ako se zatraži drugi intervju, provodi ga isti stručnjak koji je obavio prvi intervju;
- Optuženi počinitelj nema pristup prostorijama Barnahusa, ali mu se može omogućiti promatranje audio-vizualnog prijenosa razgovora.

„Očekuju da djeca odgovore na neka neugodna pitanja i postavljaju ih službenim tonom, zbog čega se djeca osjećaju nelagodno i teže odgovaraju na njih” - 15-godišnja djevojka, žrtva, seksualno zlostavljanje

„Ovi ljudi koji vode intervju. Mislim da su oni najvažniji – trebali bi biti mirni i prijateljski raspoloženi. To je najbitnija stvar.” – 16-godišnji dječak, žrtva, nasilje u obitelji

„Ne bi trebali mučiti dijete da toliko puta ispriča priču ... Vrlo mučno. Ali ispričati samo jednom, pretpostavljam, na primjer... izravno psihologu da kaže istražitelju, kaže nekome, a zatim bi trebali cijelo svjedočenje prenijeti suda i dijete ne bi trebalo više pozivati na razgovor. A u najgorem slučaju, dijete bi trebalo reći sudu... Ali ne na sudu.” - 14-godišnja djevojčica, žrtva, seksualno zlostavljanje

„Bilo mi je neugodno što sam nekoliko puta morao prepričavati ono što se dogodilo - policajci, istražitelji, istražni službenici valjda, ne znam što su točno bili, ali bilo je neugodno što sam morao prepričavati isto više od jednom.” - 16-godišnji dječak, žrtva i svjedok, seksualno zlostavljanje⁵⁶

⁵⁶ Citati iz: Perspektive i iskustva djece uključene u sudske postupke kao žrtve, svjedoci, ili stranke u devet zemalja članica EU-a (Agencija EU-a za temeljna prava, veljača 2017) <http://fra.europa.eu/en/press-release/2017/child-friendly-justice-childs-perspective>

Standard 7: Liječnički pregled

Kakav je standard?

7.1 Procjena: Medicinske procjene i/ili forenzičke medicinske procjene redovito u prostorijama Barnahusa provodi specijalizirano osoblje⁵⁷.

7.2 Tretman: Medicinski tretman provodi se u prostorijama Barnahusa (osim ako hitni ili komplicirani slučajevi ne zahtijevaju posebne intervencije u bolničkim uvjetima, kao u slučaju ambulantnih ili bolničkih pacijenata).

7.3 Osoblje: Liječnički pregled provodi specijalizirano osoblje koje je obučeno za prepoznavanje pokazatelja fizičkog, seksualnog i emocionalnog zlostavljanja, kao i zanemarivanja djece.

7.4 Revizija slučaja i planiranje: Medicinsko osoblje je prisutno pri reviziji slučaja i planiranju sastanaka prema potrebi.

7.5 Informacije i sudjelovanje djece: Djeca i obitelj/skrbnici dobivaju odgovarajuće informacije o dostupnim i potrebnim tretmanima te mogu utjecati na vrijeme, mjesto i organiziranje posredovanja.

Zašto bi se ovaj standard trebao ispuniti?

Europske pravne odredbe:

- Uzimanje u obzir stavove djeteta
- Pružanje informacija
- Pravo na usmeni i pismeni prijevod
- Pružanje pomoći i podrške
- Pojedinačna procjena okolnosti svakog djeteta i potreba članova obitelji koji nisu počinitelji kaznenog djela

- Sudjelovanje obučениh profesionalaca u psihosocijalnoj procjeni, forenzičkom intervjuu i tjelesnom pregledu/ Obuka i alati
- (Forenzički) medicinski pregledi svedeni su na minimum

Smjernice: Odbor UN-a za prava djeteta (CRC) naglasio je da bi trebalo osigurati različite vrste potpore žrtvama, uključujući medicinske, socijalne, pravne i usluge za očuvanje mentalnog zdravlja, koje trebaju biti dostupne djetetu i njegovateljima koji nisu počinitelji kaznenog djela te ostalim članovima obitelji. CRC također promovira naknadne i dugoročne intervencije. O podršci žrtvama treba odlučivati participativnim pristupom i ne smije se pretjerano odgađati. Posebnu pozornost valja posvetiti poticanju i pridavanju neminovne važnosti djetetovim stavovima (Opći komentar CRC-a br. 13). CRC nadalje naglašava mjere za promicanje fizičkog i psihološkog oporavka žrtava nasilja, uključujući medicinske usluge. Liječnički pregled, liječenje i potencijalno upućivanje na specijalizirani medicinski tretman trebali bi biti sastavni dio usluga koje Barnahus nudi, kako bi se osiguralo pravo žrtava na zdravlje i osigurali forenzički dokazi. (Konvencija o pravima djeteta, CRC, Opći komentar br. 13). Također pogledajte Smjernice Vijeća Europske unije o zdravstvenoj zaštiti prilagođenoj djetetu (2011.) pogl. IV.19

Istraživanje i iskustvo: Više se oblika zlostavljanja i zanemarivanja može istovremeno pojaviti u danog djeteta, od kojih se neki mogu lako previdjeti bez liječničkog pregleda. Stoga će liječnički pregled svakog djeteta povećati dijagnostičku točnost u svakom slučaju.

⁵⁷ Zdravstveni forenzički pregled može biti opisan kao pregled u potrazi za povredama te koji uzima uzorke koji se mogu upotrijebiti kao dokaz u policijskoj istrazi ili na sudu.

Primjeri pokazatelja i/ili dokaza da su standardi zadovoljeni

Procjena

- Medicinske procjene i/ili forenzičke medicinske procjene redovito se provode u prostorijama Barnahusa.

Liječenje

- Liječenje se provodi u prostorijama Barnahusa prema potrebi; Barnahus se povezuje s lokalnom bolnicom radi upućivanja relevantnih slučajeva na daljnju procjenu i liječenje, uključujući hitne ili komplicirane slučajeve koji zahtijevaju posebne intervencije u bolničkim uvjetima, kao za ambulantne ili bolničke pacijente, kao i s bolnicama koje se preporučaju slučajeve ovoj službi.¹¹⁶

Osoblje

- Medicinsku procjenu i liječenje u Barnahusu provode pedijatar, ginekolog, liječnik sudske medicine ili napredna medicinska sestra sa specijaliziranom obukom o zlostavljanju i zanemarivanju djece, ovisno o potrebama djeteta;
- Osoblje je nadležno za fotodokumentaciju ozljeda i lezija na tijelu žrtve;
- Osoblje ima pristup opremi za opći i genitalni pregled prilagođen djeci u Barnahusu i stručno je za upotrebu takve opreme (npr. videokolposkop za ispitivanje seksualnog zlostavljanja i visokokvalitetna kamera za fizičko zlostavljanje). Ako takve opreme nema, dijete se upućuje na službu koja pregled može obaviti bez odgađanja.

Revizija slučaja i planiranje

- Medicinsko osoblje prisutno je na forumu za reviziju slučaja i planiranje, a koji se odvija na početnoj procjeni i za daljnje sastanke o reviziji slučajeva, prema potrebi.

Informacije i sudjelovanje djece

- Djeca i njegovatelji dobivaju odgovarajuće informacije o pregledu i dostupnom liječenju;
- Barnahus potiče i pridaje neminovnu važnost djetetovim stavovima u vezi s pregledom i liječenjem.

Standard 8: Terapijske usluge

Kakav je standard?

8.1 Procjena i liječenje⁵⁸: Procjena i liječenje redovito su dostupni djeci žrtvama i svjedocima koji su upućeni u Barnahus.

8.2 Osoblje: Usluge i liječenje mentalnog zdravlja pružaju stručnjaci sa specijaliziranom obukom i područjem specijalizacije

8.3 Infomacije i sudjelovanje djece: Djeca i obitelj/skrbnici dobivaju odgovarajuće informacije o dostupnim tretmanima i mogu utjecati na vrijeme, mjesto i organiziranje posredovanja.

8.4 Krizna intervencija: Barnahus ima jasnu organizacijsku strukturu i stalno osoblje, koje redovito nudi intervencije za pomoć u kriznim situacijama za dijete i članovi obitelji/skrbnici koji nisu počinitelji kaznenog djela.

Zašto bi se ovaj standard trebao ispuniti?

Međunarodne i europske pravne obveze: Članak 39. UN-ove Konvencije o pravima djeteta (UNCRC) zahtijeva od država stranaka da poduzmu „sve odgovarajuće mjere za promicanje fizičkog i psihološkog oporavka i socijalne reintegracije bilo kojeg djeteta žrtve bilo kojeg oblika zanemarivanja, iskorištavanja ili zlostavljanja [...]”.

Europske pravne odredbe:

- Uzimajući u obzir stavove djeteta o pružanju informacija
- Pravo na usmeni i pismeni prijevod
- Pružanje pomoći i podrške

- Pojedinačna procjena okolnosti svakog djeteta i potreba članova obitelji koji nisu počinitelji kaznenog djela
- Uključivanje obučениh stručnjaka u psihosocijalnu procjenu, forenzički intervju i fizičke preglede/Obuka i alati

Smjernice: Odbor UN-a za prava djeteta (CRC) naglasio je da bi trebalo osigurati različite vrste potpore žrtvama, uključujući medicinske, socijalne, pravne i usluge za mentalno zdravlje, dostupne djetetu i skrbnicima koji nisu počinitelji kaznenog djela te ostalim članovima obitelji. CRC također promovira naknadne i dugoročne intervencije. O podršci žrtvama treba odlučivati participativnim pristupom i ne smije se pretjerano odgađati. Posebnu pozornost valja posvetiti poticanju i pridavanju neminovne važnosti djetetovim stavovima (Opći komentar CRC-a br. 13). CRC je također potvrdio da je liječenje jedna od mnogih usluga potrebnih za "promicanje fizičkog i psihološkog oporavka i socijalne reintegracije" za djecu koja su doživjela nasilje. Prema članku 39. UNCRC-a, takvo liječenje mora se odvijati "u okruženju koje njeguje zdravlje, samopoštovanje i dostojanstvo djeteta". Posebnu pozornost valja posvetiti poticanju i pridavanju neminovne važnosti djetetovim stavovima. CRC također naglašava da usluge trebaju uključivati obitelji koje nisu počinitelji kaznenog djela (Opći komentar CRC-a br. 13). Također pogledajte Smjernice Vijeća Europske unije o pravdi prilagođenoj djeci (2011.) Pogl. V.J. ; Izvještaj Vijeća Europske unije o socijalnim službama prilagođenima djeci (2011.) Pogl. IV.B, V.E.1-3 i; dokument za razmatranje EK-a koji predlaže 10 načela za integrirane sustave zaštite djece, načela 1 i 6.

Istraživanje i iskustvo: Učinkovito liječenje djeteta i, ako je potrebno, članova obitelji/skrbnika koji nisu počinitelji kaznenog djela, mogu negativne socijalne, emocionalne i razvojne učinke traume na dijete svesti na najmanju moguću mjeru. Izbjegavanje nepotrebnog zastoja je ključno kako bi se osigurala učinkovita terapija, a djeci i nenasilnim članovima

⁵⁸ Proces određivanja potreba i formulacije plana liječenja može varirati ovisno o specifičnosti konkretnog slučaja.

obitelji/skrbnicima kojima je pomoć potrebna stoga bi se trebale ponuditi usluge terapije/psihološkog savjetovanja što je prije moguće.

Primjeri pokazatelja i/ili dokaza da su standardi zadovoljeni

Procjena i terapija

- Procjena mentalnog zdravlja obično se obavlja u Barnahausu (Dječjoj kući) na temelju provjerenih pomagala i upitnika koji služe kao temelj za razvoj plana terapije zasnovanog na dokazima i poznavanju traume;
- Terapija je prilagođena individualnim karakteristikama djeteta; što uključuje dob, razvoj, jezični, kognitivni i društveni stupanj razvoja, kulturološku pozadinu, emocionalno stanje;
- Prva formalna terapijska seansa započinje što je prije moguće *nakon* forenzičke obrade, kako bi se izbjegla kontaminacija djetetove priče te nepotrebni zastoje. Ako su potrebne hitne intervencije, nude se terapije na forenzički osjetljiv način⁵⁹;
- Ukoliko je potrebno, utoliko se djeci nude terapije na kraći i duži vremenski rok. Ako Barnahaus ne nudi terapiju na duži vremenski rok, dijete se upućuje na drugu ustanovu za mentalno zdravlje koja nudi istu;
- Procjena i terapija nikad nisu uvjetovane žrtvinom željom da sudjeluje u kriminalističkom istraživanju, sudskom progonu ili samom suđenju.

Osoblje

- Osoblje koje pruža usluge poboljšanja mentalnog zdravlja posebno je obučeno za procjenu i terapiju djece žrtava i svjedoka nasilja;
- Osoblje ima mogućnost stalnog usavršavanja u vođenju, nadzoru i savjetovanju.

Infomiranje i sudjelovanje djece

- Djeca i nenasilni roditelji/skrbnici redovno dobivaju informacije o terapijama koje su im dostupne;
- Djeci i nenasilnim roditeljima/skrbnicima omogućen je utjecaj na plan terapije, što uključuje termin, lokaciju i program;
- Informacije i terapija su omogućeni na jeziku koji djeca i obitelj/skrbnici razumiju;
- Posebna se pažnja pridaje tome da se pomoć omogući i djeci s posebnim potrebama, uključujući i djecu s invaliditetom.

Krizne intervencije

- U Barnahausu postoji jasna organizacijska struktura i stalno, kvalificirano osoblje za pomoć u kriznim situacijama;
- Pomoć u kriznim situacijama se redovito nudi u Barnahausu svoj djeci i nenasilnim članovima obitelji/skrbnicima kojima je ista potrebna.

⁵⁹ To se može, na primjer, dogoditi kada su sudski postupci još u tijeku te kad bi dijete moglo biti pozvano kao svjedok, što se zahtijeva u nekim europskim zemljama.

Standard 9: Izgradnja kapaciteta

Kakav je standard?

9.1 Obuka profesionalaca: Članovima Barnhaus tima i priključenim agencijama redovno se omogućuje obuka u njima svojstvenim područjima specijalizacije, a nudi im se i zajednička obuka za multidisciplinarna pitanja.

9.2 Usmjeravanje, nadgledanje, savjetovanje: Članovima Barnhaus tima omogućeno je redovno usmjeravanje, nadgledanje, savjetovanje i kontrola od strane kolega kako u odnosu prema pojedinačnim slučajevima, tako i u vezi s profesionalnim i osobnim emotivnim naporom, izazovima i etičkim dilemama u radu s djecom žrtvama i svjedocima nasilja.

Zašto bi se ovaj standard trebao ispuniti?

Međunarodne i europske pravne obveze: Članak 39 UN-ove Konvencije o pravima djeteta (UNCRC) zahtjeva od država potpisnica da „poduzmu sve prikladne mjere za promociju fizičkog i psihološkog oporavka te društvenu reintegraciju svakog djeteta žrtve zanemarivanja, iskoištavanja ili zlostavljanja na bilo koji način [...]”.

Europske pravne odredbe:

- Intervjui se provode od strane profesionalnih osoba obučениh za tu svrhu ili uz njihovu pomoć
- Pružanje pomoći i podrške
- Sudjelovanje obučениh profesionalaca u psihosocijalnoj procjeni, forenzičkom intervjuu i fizičkim pregledima/Obuke i alati

Smjernice: UN-ov Odbor za prava djeteta (CRC) naglašava široke mjere obrazovanja, uključujući pristupanje dječjim pravima u članku 19 UNCRC-a. Profesionalcima bi trebala biti omogućena "početna te opća i specifična obuka (uključujući međusektorsku gdje je to potrebno)". CRC također navodi kako bi se "Profesionalci zaposleni unutar sustava za zaštitu djece trebali obučavati o suradnji s drugim ustanovama i protokolima za kooperaciju" (Opća napomena CRC-a br. 13). Vidi: Smjernice za pravdu po mjeri djeteta Vijeća Europe (2011.); Preporuku za socijalnu službu po mjeri djeteta Vijeća Europe (2011.) i Dokument za razmatranje Europske komisije koji predlaže 10 načela za integrirane sustave za zaštitu djece.

Istraživanje i iskustvo: Specijalizirano i obučeno osoblje se navodi kao ključni pokazatelj po raznim standardima u ovom dokumentu. Kontinuirano obrazovanje i obuka na radnom mjestu za profesionalce u Barnhausu ključni su kako bi se osiguralo kvalificirano osoblje i visoki standard pruženih usluga. Združena obuka može pomoći u unapređenju multidisciplinarnog i unutaragencijskog timskog rada, npr. kroz izgradnju općeg razumijevanja i suglasnosti kao i boljeg razumijevanja uloga i odgovornosti odgovarajućih ustanova. Kako bi se osiguralo profesionalno ponašanje, intervencije visoke kvalitete i spriječio umor osoblja, od iznimne je važnosti da osoblje na redovnoj bazi ima pristup individualnom i grupnom usmjeravanju, nadgledanju, savjetovanju i stručnom ocjenjivanju.

Primjeri pokazatelja i/ili dokaza da su standardi zadovoljeni

Obuka osoblja

- Postoji precizan plan za razvoj kompetencija i stalnu obuku osoblja koje radi s djecom u Barnhausu⁶⁰;

⁶⁰Trening može uključivati, no nije ograničen na: dječji razvoj; razumijevanje pojave dječjeg zlostavljanja i zanemarivanja; vođenje forenzičkih intervjuja; pristup prilagođen djeci sa traumama prilikom vođenja kliničkih i forenzičkih ispitivanja; pružanje različitih oblika liječenja fokusiranih na

dokazima traume; razumijevanje pravnog konteksta i zahtjeva; identificiranje faktora rizika i potpora obiteljima u opasnosti sa ciljem prevencije ponovne traumatizacije; potpora roditeljima koji nisu u prekršajnom postupku.

- Osoblje Barnahausa ima individualne planove obuke koji se u potpunosti provode i redovito procjenjuju;
- obuka i aktivnosti za proširenje mogućnosti, npr. u međusektorskim i multidisciplinarnim pitanjima, sukladno individualnim potrebama osoblja.

Usmjeravanje, nadgledanje, savjetovanje

- Članovi tima Barnahaus imaju pristup individualnom i grupnom usmjeravanju, nadgledanju i profesionalnoj potpori;
- Članovi tima Barnahaus imaju pristup individualnom i grupnom savjetovanju u vezi s pojedinačnim slučajevima te kako bi razgovarali o profesionalnom i osobnom emocionalnom zamoru, izazovima i etičkim dilemama u radu s djecom žrtvama i svjedocima nasilja.

Standard 10: Prevencija: Dijeljenje infomacija, podizanje svijesti i razvoj vanjske nadležnosti

Kakav je standard?

10.1 Prikupljanje podataka, dijeljenje infomacija i podizanje svijesti:Skupni i pojedinačni podaci/statistike se prikupljaju i dijele s relevantnim interesnim skupinama, uključujući donositelje odluka, akademike, profesionalce u zaštiti djece i širu javnost, kako bi se osvijestilo nasilje nad djecom i uloga doktora i asistenata, olakšalo istraživanje i poduprlo zakonodavstvo, politika i procedure zasnovane na dokazima.

10.2 Razvoj vanjskih kompetencija:Barnahaus pruža ciljano djelovanje kako bi se povećale kompetencije i znanje profesionalaca koji rade za i s djecom, npr. organiziranjem studijskih posjeta, informativnih sastanaka, predavanja te proizvodnjom pisanog materijala.

Zašto bi se ovaj standard trebao ispuniti?

Međunarodne i europske pravne obveze: Članak 39 UN-ove Konvencije o pravima djeteta (UNCRC) zahtjeva od država potpisnica da „poduzmu sve prikladne mjere za promociju fizičkog i psihološkog oporavka te društvenu reintegraciju svakog djeteta žrtve zanemarivanja, iskoištavanja ili zlostavljanja na bilo koji način [...]”.

Europske pravne odredbe:

- Potrebne mjere kako bi se zaštitila privatnost, identitet i ugled djece žrtava i spriječilo širenje bilo kakvih informacija koje bi mogle dovesti do njihova prepoznavanja
- Obuka i alati

- Prikupljanje podataka i praćenje
- Podizanje svijesti
- Prevencija

Usmjeravanje:Odbor UN-a za prava djeteta potiče otvorenu diskusiju o nasilju, koja uključuje i uključenje medija te društva. Štoviše, države potpisnice bi prema UN-ovoj Konvenciji o pravima djeteta trebale uspostaviti "opsežan i pouzdan nacionalni sustav prikupljanja podataka kako bi osigurale sistemsko praćenje i evaluaciju sustava (analizu učinka), usluga, programa i rezultata". Ustanove za djecu žrtve i svjedoke nasilja mogu doprinijeti prikupljanju podataka važnim inputima. (UNCRC Opća napomena br. 13). Vidi: Dokument za razmatranje Europske Komisije koji predlaže 10 načela za integrirane sustave za zaštitu djece, uključujući načela 3, 5, 6, 9

Istraživanje i iskustvo:Terenski rad koji može uključivati dijeljenje općih i specifičnih podataka, statistike i infomacije o nasilju nad djecom te informirati o primjerenom obliku prevencije i reakcije, može poslužiti kao važna mjera prevencije. Vanjsko podizanje svijesti i izgradnja sposobnosti mogu pomoći izgraditi osviještenost i podršku javnosti, unaprijediti kompetencije profesionalaca i povećati podršku multidisciplinarnim i unutaragencijskim reakcijama među donositeljima odluka i zakonodavcima. Rad s medijima može biti važno sredstvo u infomiranju šire javnosti. U radu s medijima mora postojati adekvatna zaštita dječjeg identiteta i interesa.

Primjeri pokazatelja i/ili dokaza da su standardi zadovoljeni

Očuvanje sigurnosti djece

- Poduzete su mjere za zaštitu djece, njihove privatnosti i podataka tijekom terenskog rada, što uključuje sigurnu pohranu i ograničen pristup podacima;

- Etičke smjernice za uključenost medija su određene i provode se;
- Smjernice za prilagođenu, relevantnu i etičku uključenost Barnahausa u podizanje svijesti, izgradnju kompetencija i doprinos kampanjama, studijima, istraživanjima, konzultacijama određene su i konzistentno se provode;
- Osoblje Barnahausa ima relevantnu izobrazbu i svjesno je etičkih smjernica.

Podizanje svijesti i izgradnja kompetencija

- Barnahaus organizira studijske posjete za profesionalce, donositelje odluka, akademike, medije i ostale relevantne interesne skupine;
- Barnahaus organizira predavanja, treninge, radionice za profesionalce i studente;
- Barnahaus po potrebi pridonosi javnim kampanjama.

Prikupljanje podataka i istraživanje

- Sustav za prikupljanje odvojenih podataka određen je i sustavno se koristi za prikupljanje relevantnih odvojenih podataka;
- Barnahaus doprinosi istraživanjima, studijama, anketama i konzultacijama, uzimajući u obzir etička razmatranja.

Mediji

- Rad s medijima, u svrhu poticanja prevencije i podizanja svijesti u javnosti, formalni je aspekt rada ustanove i u opisu je posla relevantnog osoblja;
- Relevantnom osoblju Barnahausa pružaju se mogućnosti edukacije o medijima.

Odredbe o povezivanju, pravne obveze i Europski standardi Barnahusa: Sažetak

Tablica na sljedećim stranicama pokazuje odnos između Europskih Standarda Barnahusa i ključnih pravnih obveza postavljenih u tri europska pravna dokumenta: Konvencija Vijeća Europe iz 2010. g. za zaštitu djece od seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja (Konvencija u Lanzaroteu), Direktiva EU od 13. prosinca 2011. g. za bobu protiv seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja te dječje pornografije ("Direktiva o suzbijanju seksualnog zlostavljanja djece") i Direktiva EU od 25. listopada 2012. g. kojom su uspostavljeni minimalni standardi za prava, pomoć i zaštitu žrtava kaznenih djela ("Direktiva o pravima žrtava").

Prvi stupac u tablici (Praksa/Operativni standard) navodi Barnahaus Europske Standarde.

Drugi stupac navodi najrelevantnije pravne obveze za svaki standard. Pravne obveze preuzete su onih koje donosi okvir PROMISE. Okvir je sastavljen u sklopu PROMISE zbirke uputa i smjernica⁶¹kako bi se utvrdile ključne obveze prema žrtvama kaznenih djela i njihova uključenost u kaznene postupke. Ovaj okvir iskorišten je kako bi se stvoili profili za svaki relevantni zakon prema ovim ključnim obvezama.

Treći stupac u tablici (Pravni dokumenti) ukazuje na pojedinačne članke u tri gore navedena europska pravna dokumenta koji se odnose na relevantne obveze. Ovaj stupac također navodi preambule u ovim pravnim dokumentima koje pružaju važne smjernice o pravnim obvezama.

Saznajte više

Cijeli tekst preambula i članaka iz ovih pravnih dokumenata može se pronaći u punoj verziji⁶²ovog dokumenta ili u PROMISE zbirci uputa i smjernica.⁶³

⁶¹ O'Donnell, Rebecca (2017) PROMISE sažetak zakona i uputa: Europski i internacionalni instrumenti za potporu djeci žrtvama i svjedocima nasilja], Stockholm, PROMISE projektna serija

⁶² Lind Haldosson, Olivia (2017) Europski Barnahus standardi kvalitete: Upute za multidisciplinarni i integracijski odgovor djeci žrtvama i svjedocima nasilja
<http://www.childrenatrisk.eu/promise/european-barnahus-quality-standards/>

⁶³ O'Donnell, Rebecca (2017) PROMISE sažetak zakona i uputa: Europski i internacionalni instrumenti za potporu djeci žrtvama i svjedocima nasilja], Stockholm, PROMISE projektna serija

BARNAHAUS STANDARD	RELEVANTNA PRAVNA OBVEZA	PRAVNI DOKUMENT	OBJAŠNENJE
1.1. Najbolji interes djece	Osiguranje ostvarivanja djetetovih najboljih interesa je primarna briga pri provedbi obveza navedenih u Direktivi	Direktiva o pravima žrtava: Preambula 14, Članak 1.2 Direktiva o suzbijanju seksualnog zlostavljanja djece: Preambula 2, 6, 30, Članak 18.1 Konvencija u Lanzaroteu: Članak 30.1	Reference na preambule i članke odnose se na opće obveze za osiguranje najboljih interesa djeteta. Vidi standard 1.2, 1.3, 4-10 za posebne pravne obveze koje se odnose na određene postupke.
1.2. Pravo djeteta da bude saslušano i dobije informacije	Uzimanje u obzir stavove djeteta	Direktiva o pravima žrtava: Preambula 14, 42, Članak 1. 2; 10.1 Direktiva o suzbijanju seksualnog zlostavljanja: 19.3 Konvencija u Lanzaroteu: Članak 14.1, 31.1	Vidi još standard 6, Forenzička ispitivanja o pravu djeteta da bude saslušano u kaznenim postupcima. Vidjeti također standard 7 i 8.
	Pružanje informacija	Direktiva o pravima žrtava: Uvodna izjava 21, 26, 30, 31, Članak 1.1.;3; 4; 6 Konvencija u Lanzaroteu: Članak 31.1 a, b, 31.2, 31.6	Vidjeti također standard 6., 7. i 8.
	Pravo na usmeni i pismeni prijevod	Direktiva o pravima žrtava: Preambula 34, 36, Članak 5.2-3; 7.1-7.8 Konvencija u Lanzaroteu: Članak 31.6 .	Vidi još standard 6 i 8. Članak 31.6 Konvencije u Lanzaroteu uključen je ovdje zbog svoje reference na informacije pružene na jeziku kojeg dijete razumije.
	Mogućnost da se zatraži saslušanje djeteta žrtve putem prikladnih komunikacijskih tehnologija	Direktiva o pravima žrtava: Članak 23.3 (a) (b) Direktiva o suzbijanju seksualnog zlostavljanja: Članak 20.5 (b) Konvencija u Lanzaroteu: Članak 36.2 b	Vidjeti također standard 6.
1.3. Sprječavanje nepotrebnog zastoja	Ne bi se smjelo dopustiti neopravdano kašnjenje između izvještavanja o činjeničnom stanju i početka intervjua	Direktiva o pravima žrtava: Članak 20. (a) Direktiva o suzbijanju seksualnog zlostavljanja djece: Članak 20.3 (a) Konvencija u Lanzaroteu: Članak 30.3, Članak 35.1.a.	Reference na preambule i članke uključene su ovdje na mjestima gdje postoje specifične reference koje se odnose na sprječavanje nepotrebnog zastoja.

BARNAHAUS STANDARD	RELEVANTNA PRAVNA OBVEZA	PRAVNI DOKUMENT	OBJAŠNENJE
	Pojedinačna procjena okolnosti svakog djeteta i potreba članova obitelji koji nisu počinitelji kaznenog djela	Direktiva o pravima žrtava:Članak 22.1	Vidi još standard 5, 7
	Pružanje informacija	Direktiva o pravima žrtava:Članak 4.1, 6.1 Konvencija u Lanzaroteu:Članak 31. 2	Vidjeti također standard 1.2.
	Pružanje pomoći i podrške	Direktiva o suzbijanju seksualnog zlostavljanja djece:Članak 18.2, 18.3	Vidi još standard 8
2. Multidisciplinarna i unutaragencijska suradnja u Barnahausu	Multidisciplinarnost/usklađivanje/suradnja	Direktiva o pravima žrtava: Uvodna izjava 38, 62, Članak 26. 1 Konvencija u Lanzaroteu:Članak 10.1, 10.3, 11.1	Vidi još članak 5.3 i 15 Konvencije u Lanzaroteu koja se odnosi na preventivne mjere i članak 38.1 a-c koji se odnosi na međunarodnu suradnju.
3. Ciljna skupina	Nediskriminacija	Direktiva o pravima žrtava: Preambula 9, 10, 15, 19, 66, Članak 1 ;22.3 Konvencija u Lazaroteu: Članak 2.	Uvodne izjave i članci ovdje navedeni iznose jasnu obvezu kako bi sva djeca imala jednaka prava i dostupnost pravdi i pomoći.
	Odredbe o identifikaciji žrtava, uključujući posebne odredbe o identifikaciji djece kao žrtava zločina, kao što je odredba o procjeni starosti, članovima obitelji	Direktiva o pravima žrtava: Uvodna izjava 19., Članak 1; 2.1, 17, 24.2 Direktiva o suzbijanju seksualnog zlostavljanja: Članak 18.2, 18.3, 19.5 Konvencija u Lazaroteu:Članak 3.a, 11.2, 14.4, 34.2, 35.3	Ovi su članci izravno važni za forenzičke intervjue, međuagencijsko planiranje i upravljanje predmetima, medicinske preglede te terapijske usluge.
4. Okruženje primjereno za djecu	Razgovori se odvijaju u za to namijenjenim ili prilagođenim prostorijama	Direktiva o pravima žrtava: Članak 9.1.; 9.3; 12. 1; 18; 22. 1; 22.4; 26 Direktiva o suzbijanju seksualnog zlostavljanja: Članak 20.3 Konvencija u Lanzaroteu :Članak 35.1.b	Vidjeti također standard 6.

BARNAHAUS STANDARD	RELEVANTNA PRAVNA OBVEZA	PRAVNI DOKUMENT	OBJAŠNENJE
	Pravo na izbjegavanje kontakta između žrtve i počinitelja kaznenog djela	Direktiva o pravima žrtava: Članak 19.1.-2 Direktiva o suzbijanju seksualnog zlostavljanja: Uvodna izjava 30	Vidjeti također Konvencija u Lanzaroteu, članak 31.1. Vidjeti također standard 6.
Međuagencijsko upravljanje predmetima	Osiguranje ostvarivanja djetetovih najboljih interesa je primarna briga pri provedbi obveza navedenih u Direktivi	Direktiva o pravima žrtava: Članak 1 (c) 2 Direktiva o suzbijanju seksualnog zlostavljanja: 18.1, 19.2 Konvencija u Lanzaroteu: Članak 30.1	Međuagencijski tim mora uzeti u obzir najbolje interese djeteta kao osnovno načelo prilikom planiranja i upravljanja predmetima.
	Pojedinačna procjena okolnosti svakog djeteta i potreba članova obitelji koji nisu počinitelji kaznenog djela	Direktiva o pravima žrtava: Uvodne izjave 9, 55, 56, 58, Članak 22.1-7 Direktiva o suzbijanju seksualnog zlostavljanja: 19.3	Ovdje navdene uvodne izjave i članci odnose se na ulogu međuagencijskog tima prilikom provođenja pojedinačnih procjena te razvoja planova.
	Multidisciplinarnost/koordinacija/suradnja	Direktiva o pravima žrtava: Uvodna izjava 62, članak 26. 1 Konvencija u Lanzaroteu :Članak 10.1	Također vidjeti Konvenciju u Lanzaroteu, čl. 38.1 a-c vezno za međunarodnu suradnju.
	Odredbe kruga povjerenja	Direktiva o pravima žrtava: Uvodna izjava 18 Direktiva o suzbijanju seksualnog zlostavljanja: Uvodna izjava 30, članak 19.1 Konvencija u Lanzaroteu: Članak 14.1	Uvodne izjave i članci odnose se na ulogu međuagencijskog tima da osigura zaštitu djece od daljnjeg zlostavljanja.
6. Forenzički intervjui	Pružanje informacija	Direktiva o pravima žrtava: Uvodna izjava 21, 26, 30, 31, Članak 1.1.; 3.1-3; 4.1-2; 6 Konvencija u Lanzaroteu:Članak 31.1, 31.2	Vidjeti također standard 1.2.
	Pravo na usmeni i pismeni prijevod	Direktiva o pravima žrtava: Članak 9.1.; 9.3; 12. 1; 18; 22. 1; 22.4; 26 Konvencija u Lanzaroteu:31.6	Vidi standard 1.2. Članak 31.6 Konvencije u Lanzaroteu uključen je ovdje zbog svoje reference na informacije pružene na jeziku kojeg dijete razumije.

BARNAHAUS STANDARD	RELEVANTNA PRAVNA OBVEZA	PRAVNI DOKUMENT	OBJAŠNENJE
	Prilagođene procedure u istragama i sudski postupci koji uključuju djecu	Direktiva o pravima žrtava : Uvodna izjava 58, 59, 66, Članak 1.1, 18, 23. 1. Konvencija u Lanzaroteu : Članak 30.1-4., 31.1	Vidi standard 1.1-1.3. Standard 1.3 uključuje pravnu obvezu osiguranja da ne dolazi do neopravdanog kašnjenja od izvještavanja o činjenicama do intervjua.
	Gdje je potrebno, intervjui se odvijaju u prostorima dizajniranim ili prilagođenim za tu svrhu.	Direktiva o pravima žrtava : Članak 23.2 (b) Direktiva o suzbijanju seksualnog zlostavljanja : Članak 20.3 Konvencija u Lanzaroteu : Članak 35.1 (b)	Također vidi standard 4.
	Intervjui se provode od strane profesionalnih osoba obučениh za tu svrhu ili uz njihovu pomoć	Direktiva o pravima žrtava : Članak 23.2 (b) Direktiva o suzbijanju seksualnog zlostavljanja : Članak 20.3 (c) Konvencija u Lanzaroteu : Članak 35.1 (c)	Vidi Obuka i alati niže.
	Ako je to moguće i primjereno, sve intervjue s djecom provode iste osobe	Direktiva o pravima žrtava : Članak 23.2 (c) Direktiva o suzbijanju seksualnog zlostavljanja : Članak 20.3 (d) Konvencija u Lanzaroteu : Članak 35.1 (d)	
	Intervjue sa žrtvama spolnog nasilja, rodno uvjetovanog nasilja ili nasilja u bliskim odnosima provode osobe istog spola	Direktiva o pravima žrtava : Članak 23.2 (d)	
	Broj intervjua ograničen je onoliko koliko je to moguće, a provode se isključivo kada je to prijeko potrebno u svrhu istrage i postupaka	Direktiva o pravima žrtava : Članak 20 (b) Direktiva o suzbijanju seksualnog zlostavljanja : Članak 20.3 (e) Konvencija u Lanzaroteu : Članak 35.1 (e)	
	Svi intervjui s djetetom žrtvom ili prema potrebi djetetom svjedokom mogu se audiovizualno snimati i takve snimke mogu se koristiti kao dokaz u kaznenom postupku na sudu	Direktiva o pravima žrtava : Članak 24. 1 (a) Direktiva o suzbijanju seksualnog zlostavljanja : Članak 20.4 4 Konvencija u Lanzaroteu : Članak 35.2	Vidi standard 1.2.

BARNAHAUS STANDARD	RELEVANTNA PRAVNA OBVEZA	PRAVNI DOKUMENT	OBJAŠNENJE
	Mogućnost da se zatraži saslušanje djeteta žrtve putem prikladnih komunikacijskih tehnologija	Direktiva o pravima žrtava: Uvodna izjava 58, članak 23.3 (a) (b) Direktiva o suzbijanju seksualnog zlostavljanja: Članak 20.5 (b) Konvencija u Lanzaroteu: Članak 36.2 b	Vidi standard 1.2.
	Pravo na izbjegavanje kontakta između žrtve i počinitelja kaznenog djela	Direktiva o pravima žrtava: Uvodna izjava 58, članak 19 1.-2 Direktiva o suzbijanju seksualnog zlostavljanja: Uvodna izjava 30 Konvencija u Lanzaroteu: Članak 31.1	Također vidi standard 4.
	Obuka i alati	Direktiva o pravima žrtava: Uvodna izjava 61, 63, članak 25 Direktiva o suzbijanju seksualnog zlostavljanja: Uvodna izjava 30. A Konvencija u Lanzaroteu: Članak 5.1, 5.2, 35.1 (c), 36.1	Vidi standard 9.
	Multidisciplinarnost/koordinacija/suradnja	Direktiva o pravima žrtava: Uvodna izjava 38, 62, članak 26. 1 Konvencija u Lanzaroteu: Članak 10.1.	Vidi standard 5.
7. Liječnički pregled	Uzimanje u obzir stavove djeteta	Direktiva o pravima žrtava: Članak 1. 2; 10.1 i 10.2 Direktiva o suzbijanju seksualnog zlostavljanja: 19.3 Konvencija u Lanzaroteu: Članak 14.1	Vidi standard 1.2.
	Pružanje informacija	Direktiva o pravima žrtava: Članak 1.1.; 3; 4; 6 Konvencija u Lanzaroteu: Članak 31.1, 31.6	Vidi standard 1.2.

BARNAHAUS STANDARD	RELEVANTNA PRAVNA OBVEZA	PRAVNI DOKUMENT	OBJAŠNENJE
	Pravo na usmeni i pismeni prijevod	Direktiva o pravima žrtava: Članak 5.2-3; 7.1-7.8 Konvencija u Lanzaroteu:31.6	Vidi standard 1.2. Članak 31.6 Konvencije u Lanzaroteu je ovdje uključen zbog reference na pružanje informacija na jeziku koje dijete može razumjeti.
	Pružanje pomoći i podrške	Direktiva o zaštiti žrtava: Uvodna izjava 38, Članak 8. 1-5, 9. 1.-3, 25. 4 Direktiva o suzbijanju seksualnog zlostavljanja: Uvodna izjava 31, Članak 18.1 Konvencija u Lanzaroteu: Članak 14.1	
	Pojedinačna procjena okolnosti svakog djeteta i potreba članova obitelji koji nisu počinitelji kaznenog djela	Direktiva o pravima žrtava: Uvodna izjava 9, 55, 56, Članak 22. 1, 22.4 Direktiva o suzbijanju seksualnog zlostavljanja: 19.3	Vidi standard 5.
	Sudjelovanje obučanih profesionalaca u psihosocijalnoj procjeni, forenzičkom intervjuu i tjelesnom pregledu/ Obuka i alati	Direktiva o pravima žrtava: Članak 25.4 Direktiva o suzbijanju seksualnog zlostavljanja: Uvodna izjava 36 Konvencija u Lanzaroteu:Članak 5.1, 5.2	Vidi standard 9.
	KAZNENA ISTRAGA: (Forenzički) Zdravstveni pregledi svedeni su na minimum	Direktiva o pravima žrtava: Članak 20 (c) (d)	
8. Terapeutske usluge/Mentalno zdravlje	Uzimanje u obzir stavove djeteta	Direktiva o pravima žrtava: Članak 1. 2; 10.1 i 10.2 Direktiva o suzbijanju seksualnog zlostavljanja: 19.3 Konvencija u Lanzaroteu: Članak 14.1	Vidi standard 1.2.
	Pružanje informacija	Direktiva o pravima žrtava: Članak 1.1.; 3; 4; 6 Konvencija u Lanzaroteu:Članak 31.1, 31.6	

BARNAHAUS STANDARD	RELEVANTNA PRAVNA OBVEZA	PRAVNI DOKUMENT	OBJAŠNENJE
	Pravo na usmeni i pismeni prijevod	Direktiva o pravima žrtava: Članak 5.2-3; 7.1-7.8 Konvencija u Lanzaroteu:31.6	Vidi standard 1.2. Članak 31.6 Konvencije u Lanzaroteu uključen je ovdje zbog svoje reference na informacije pružene na jeziku kojeg dijete razumije.
	Pružanje pomoći i podrške	Direktiva o pravima žrtava: Članak 1.1, 8. 1-5, 9, 17, 25. 4 Direktiva o suzbijanju seksualnog zlostavljanja: Uvodna izjava 31, Članak 18.2, 18.3, 19.1-19.5 Konvencija u Lanzaroteu:Članak 11.1, 14.1, 14.4	Vidi članak 38.1 b Konvencije u Lanzaroteu o multidisciplinarnosti u smislu međunarodne suradnje
	Pojedinačna procjena okolnosti svakog djeteta i potreba članova obitelji koji nisu počinitelji kaznenog djela	Direktiva o pravima žrtava: Uvodna izjava 9, 55, 56, 56, Članak 22.1, 22.4 Direktiva o suzbijanju seksualnog zlostavljanja: 19.3	Vidi standard 5.
	Uključivanje obučениh stručnjaka u psihosocijalnu procjenu, forenzički intervju i fizičke preglede/Obuka i alati	Direktiva o pravima žrtava: Uvodna izjava 66, Članak 25.4 Direktiva o suzbijanju seksualnog zlostavljanja: Uvodna izjava 30, 36 Konvencija u Lanzaroteu:Članak 5.1, 5.2	Vidi standard 9.
9. Izgradnja kapaciteta	Intervjue provode stručne osobe obučene za tu svrhu ili uz njihovu pomoć	Direktiva o pravima žrtava: Članak 23.2 (b) Direktiva o suzbijanju seksualnog zlostavljanja: Članak 20.3 (c) Konvencija u Lanzaroteu: Članak 35.1 (c)	Vidjeti također standard 6.
	Pružanje pomoći i podrške	Direktiva o pravima žrtava: Uvodna izjava 66, Članak 8. 1-5, 9. 1.-3, 25. 4 Konvencija u Lanzaroteu:Članak 5.1, 5.2	Vidjeti također standard 7 i 8.

BARNAHAUS STANDARD	RELEVANTNA PRAVNA OBVEZA	PRAVNI DOKUMENT	OBJAŠNENJE
	Sudjelovanje obučениh profesionalaca u psihosocijalnoj procjeni, forenzičkom intervjuu i fizičkim pregledima/Obuke i alati	<p>Direktiva o pravima žrtava: Uvodna izjava 61, 62, 66, Članak 25</p> <p>Direktiva o suzbijanju seksualnog zlostavljanja: Uvodna izjava 30, 36, Članak 20.3 (c)</p> <p>Konvencija u Lanzaroteu: Članak 5.1, 5.2, 35.1 (c), 36.1</p>	Vidjeti također standard 6., 7. i 8.
10. Prevencija: Razmjena informacija i povećanje vanjskih kompetencija	Potrebne mjere kako bi se zaštitila privatnost, identitet i ugled djece žrtava i spriječilo širenje bilo kakvih informacija koje bi mogle dovesti do njihova prepoznavanja	<p>Direktiva o pravima žrtava: Članak 21. 1-2</p> <p>Direktiva o suzbijanju seksualnog zlostavljanja: Članak 20.6</p> <p>Konvencija u Lanzaroteu: Članak 31.1 (e)</p>	Ova prava obveza je osnova za sav rad pod okriljem usluge; međutim, fokus pravnih instrumenata uglavnom je u kontekstu sudskih postupaka.
	Obuka i alati	<p>Direktiva o pravima žrtava: Uvodne izjave 61, 62, Članak 25, 26.1</p> <p>Direktiva o suzbijanju seksualnog zlostavljanja: Uvodne izjave 30, 36, Članak 23.1, 23.3</p> <p>Konvencija u Lanzaroteu: Članak 5.1, 5.2, 35.1 (c), 36.1, 38</p>	Članak 26.1 Direktive o pravima žrtava i članak 38 Konvencije u Lanzaroteu ovdje su uključeni zbog njihove reference na razmjenu najbolje prakse u kontekstu međunarodne suradnje.
	Prikupljanje podataka i praćenje	<p>Direktiva o pravima žrtava: Uvodne izjave 62, 64</p> <p>Direktiva o suzbijanju seksualnog zlostavljanja: Uvodna izjava 44</p> <p>Konvencija u Lanzaroteu: Članak 10.2 (b)</p>	Moglo bi biti zanimljivo pogledati Konvenciju u Lanzaroteu, poglavlje X, koje se fokusira na mehanizme nadziranja na CoE razini.
	Podizanje svijesti	<p>Direktiva o pravima žrtava: Uvodna izjava 62, Članak 26.2</p> <p>Direktiva o suzbijanju seksualnog zlostavljanja: Uvodna izjava 34, 45, Članak 23.1- 23.3</p> <p>Konvencija u Lanzaroteu: Članak 5, 6 i 8</p>	

BARNAHAUS STANDARD	RELEVANTNA PRAVNA OBVEZA	PRAVNI DOKUMENT	OBJAŠNENJE
	Prevenција	<p>Direktiva o pravima žrtava: Članak 26.1, 26.2</p> <p>Direktiva o suzbijanju seksualnog zlostavljanja: Uvodna izjava 34, 37, 45, Članak 22, 23.1-3</p> <p>Konvencija u Lanzaroteu: Članak 4, 5.3, 7, 15, 16, 17, 38.</p>	<p>Također vidjeti Konvenciju u Lanzaroteu, članke 10.1, 10.3, koji se fokusiraju na suradnju s ciljem sprečavanja seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja. Članak 26.1 Direktive o pravima žrtava i članak 38 Konvencije u Lanzaroteu</p> <p>Konvencije su ovdje uključene zbog referenca na razmjenu najbolje prakse u kontekstu međunarodne suradnje.</p>

P R O M I S E

Find all of our publications and tools at www.barnahus.eu

Barnahus Quality Standards

Guidance for Multidisciplinary and Interagency Response to Child Victims and Witnesses of Violence

Enabling Child-Sensitive Justice

The Success Story of the Barnahus Model and its Expansion in Europe

Interagency agreement template and guidance

An annex for Barnahus Quality Standard # 2

Child participation tool

An annex for Barnahus Quality Standard # 1.2

PROMISE Compendium of Law and Guidance

European and International Instruments concerning Child Victims and Witnesses of Violence

The PROMISE Tracking Tool

Promoting Progress on Barnahus in Europe

Advocacy Guidance

At the Crossroads

Exploring changes to criminal justice proceedings when they intersect with child protection proceedings in cases involving child victims of violence

This document was produced with co-funding from the European Union through the Rights, Equality and Citizenship Programme (2014-2020). This publication only reflects the views only of the authors, and the European Commission cannot be held responsible for any use, which may be made of the information contained therein.

This document has been translated in partnership with Translators Without Borders and their global team of volunteers. Find out more at www.translatorswithoutborders.org